

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 11Co/8/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5721203777
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 10. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Vladimír Topoľančík
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2023:5721203777.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Vladimíra Topoľančíka a členov senátu JUDr. Evy Malíkovej a JUDr. Romana Tichého, v spore žalobcov: 1/ C. M., nar. XX.XX.XXXX, bytom G. XXXX/XX, XXX XX U. X a 2/ Ing. U. M., nar. XX.XX.XXXX, bytom G. XXXX/XX, XXX XX U. X, obidvoch právne zastúpených Mgr. Romanom Šulhánekom, advokátom so sídlom Ambra Pietra 10645/17, 036 01 Martin, IČO: 42 434 467, proti žalovaným: 1/ Ing. U. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom K. K. XXX/XX, XXX XX F., právne zastúpenému JUDr. Ing. Štefanom Buchom, advokátom so sídlom Nám. M. R. Štefánika 1, 010 01 Žilina, IČO: 37 977 091 a 2/ Z. I., rod. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom U. XXX/XXA, XXX XX K., právne zastúpenej spoločnosťou Advokátska kancelária SLAMKA & Partners s.r.o., so sídlom Radlinského 1735/29, 026 01 Dolný Kubín, IČO: 50 120 000, o určenie neplatnosti závetu, o odvolaní žalobcov proti rozsudku Okresného súdu Martin č. k. 11C/46/2021-478 zo dňa 27. júla 2022 v spojení s opravným uznesením č. k. 11C/46/2021-540 zo dňa 12.09.2022, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s opravným uznesením súdu prvej inštancie v celom rozsahu potvrdzuje.

Žalovanému 1/ sa voči žalobcom 1/ a 2/ priznáva nárok na náhradu trov aktuálneho odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

Žalovanej 2/ sa voči žalobcom 1/ a 2/ priznáva nárok na náhradu trov aktuálneho odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Martin (v poradí druhým rozsudkom) žalobu žalobcov 1/ a 2/ proti žalovaným 1/ a 2/ zamietol (výrok I. napadnutého rozsudku), žalovanému 1/ priznal voči žalobcom 1/ a 2/ nárok na náhradu trov pôvodného a dovolacieho konania v rozsahu 100 % (výrok II. napadnutého rozsudku), žalovanej 2/ priznal voči žalobcom 1/ a 2/ nárok na náhradu trov pôvodného a dovolacieho konania v rozsahu 100 % (výrok III. napadnutého rozsudku) s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku (výrok IV. napadnutého rozsudku).

1.1. V odôvodnení napadnutého rozsudku súd prvej inštancie poukázal na to, že v uvedenej veci (prvýkrát) rozhodol rozsudkom č. k. 18C/29/2018-93 zo dňa 17. apríla 2019 tak, že žalobu zamietol a žalovaným 1/ a 2/ priznal nárok na náhradu trov konania voči žalobcom v rozsahu 100 %. Súčasne poukázal na to, že Krajský súd v Žiline na odvolanie žalobcov

(v poradí prvým) rozsudkom č. k. 5Co/3/2020-207 z 26. mája 2020 odvolaním napadnutý rozsudkom súdu prvej inštancie potvrdil a priznal žalovaným voči žalobcom nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu, o výške ktorej rozhodne súd prvej inštancie.

Na podklade dovolania žalobcov Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením č. k. 4 Cdo 326/2020-300 zo dňa 24.11.2021 rozsudok Krajského súdu v Žiline č. k. 5Co/3/2020-207 z 26. mája 2020, ako aj rozsudok Okresného súdu Martin č. k. 18C/29/2018-93 zo dňa 17. apríla 2019 zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

1.2. Naliehavý právny záujem na podanie žaloby v uvedenej veci, ktorý namietal právny zástupca žalovaného 1/, súd prvej inštancie vzhľadom v ust. § 194 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku (ďalej aj „CMP“) v spojení s uznesením sp. zn. 17D/647/2017 zo dňa 25.05.2018, z ktorého mal preukázané, že konanie o dedičstve bolo prerušené a žalobcovia 1/ a 2/ boli odkázaní, aby v lehote jedného mesiaca od právoplatnosti uvedeného uznesenia podali žalobu na Okresný súd Martin o neplatnosť závetu poručiťky zo dňa 14.10.2017.

1.3. Súd prvej inštancie konštatoval, že v spore nemal preukázané skutočnosti, pre ktoré žalobcovia žiadali určiť neplatnosť závetu, a preto žalobu zamietol. Konštatoval, že závet, ktorého neplatnosti sa žalobcovia domáhali, je listina označená ako „Posledná vôľa - závet“ zo dňa 14. októbra 2017 (ktorý sa nachádza na č. l. 10 spisu v prejednávanom spore ako kópia a ako originál na č. l. 7 v pripojenej dedičskej veci). Ustálil, že uvedený závet bol vyhotovený v súlade s § 476b Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“), t. j. že text závetu nebol napísaný „vlastnou rukou“ závetcu, ale iným spôsobom, a to (podľa zhodných vyjadrení strán sporu) na počítači. Uviedol, že závet nie je písaný rukou inej osoby, ale v inej písomnej forme ako vlastnoručný závet, čo nebolo medzi stranami sporné a vyplýva aj zo samotnej listiny. Súčasne poukázal na to, že medzi stranami nebolo sporné, že poručiťka bola schopná čítať aj písať. Dospel k záveru, že listina označená ako „Posledná vôľa - závet“ zo dňa 14. októbra 2017 spĺňa náležitosti v zmysle § 476b Občianskeho zákonníka, pričom uviedol, že podmienkou platnosti takéhoto závetu je, že musí byť poručiťkom, ktorý je schopný čítať a písať, čo v konaní nebolo sporné, vlastnoručne podpísaný. Skutočnosť, že poručiťka tento závet vlastnoručne podpísala, mal preukázanú aj z predmetnej listiny, pričom túto skutočnosť potvrdili aj súčasne prítomné svedkyne pani E. a pani Mgr. G. svojím podpisom na uvedenej listine, ktoré svoje podpisy na predmetnej listine ako svedkyne v konajúcej veci nespochybnili. Uviedol, že Mgr. Z. G. vypovedala o tom, že sama podpisovala predmetný závet ako svedok č. 1, pričom nebol rozporovaný vlastnoručný podpis poručiťky a svedkyň ani stranami sporu. Na základe uvedeného dospel k záveru, že bola splnená podmienka, že závet bol závetcom, ktorý je schopný čítať a písať, vlastnoručne podpísaný.

1.4. Námietku, že žalovaný 1/ mal vyhotoviť text predmetného závetu na počítači, vyhodnotil ako bezdôvodnú, keď poukázal na to, že nie je rozhodné to, kto text závetu fakticky napísal, nakoľko ak bol text napísaný mechanicky, nejedná sa o pisateľa závetu v zmysle § 476f Občianskeho zákonníka, ale o osobu, ktorá iba plnila úlohu mechanického vyhotoviteľa textu a jeho neplatnosť nespôsobuje, že závetom povolaným dedičom pôsobil ako pisateľ závetu (v tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/153/2002). Konštatoval, že skutočnosť, že text závetu zodpovedá skutočnej vôli poručiťky, je zabezpečená vlastnoručným podpisom poručiťky v záвете a ďalej aj tým, že pred dvoma súčasne prítomnými svedkami poručiťka prejavila svoju vôľu, že listina obsahuje jej poslednú vôľu, a títo svedkovia sa na závet potvrdzujúci uvedené skutočnosti podpísali. Dospel k záveru, že ani výsledky vykonaného dokazovania, potom ako bolo prvé rozhodnutie súdu prvej inštancie, ako aj odvolacieho súdu zrušené Najvyšším súdom Slovenskej republiky, nepreukázali opak. Súd prvej inštancie upriamil pozornosť na to, že svedkovia podľa § 476b Občianskeho zákonníka, ktorí sa na tomto záвете podpísali pod vlastnoručný podpis poručiťky, svojím podpisom potvrdili, že poručiťka výslovne prejavila pred nimi, dvoma súčasne prítomnými svedkami, že listina obsahuje poručiťkinu poslednú vôľu a v záвете sa podpísali pod textom „My dolu uvedení a podpísaní svedkovia potvrdzujeme, že p. L. P., nar. XX.XX.XXXX, G. č. XXXX/XX, U. - P., pred nami súčasne prítomnými závet vlastnoručne podpísala, prečítala a vyjadrila sa, že závet vyjadruje jej skutočnú a vážnu poslednú vôľu“ a nasledujú mená a priezviská, adresy svedkov a ich vlastnoručné podpisy. Súd prvej inštancie súčasne poukázal na to, že skutočnosť, že závet, ktorý bol spísaný dňa 14.10.2017, vlastnoručne podpísaný poručiťkou a súčasne prítomnými dvoma svedkyňami, obsahuje skutočne poslednú vôľu poručiťky, preukazuje okrem samotnej listiny aj dokazovanie vykonané výsluchom žalovaných 1/ a 2/ na návrh žalobcov a výsluch svedkyne G. na návrh žalovaných 1/ a 2/.

1.5. Výpoveď svedkyne pani E. z pojednávania zo dňa 23.03.2022 súd prvej inštancie vyhodnotil ako nedôveryhodnú, s poukazom na to, že menovaná svedkyňa nevy povedala pravdu o tom, či ju oslovili žalobcovia ohľadne okolností spisovania závetu dňa 14.10.2017, keď na otázku právneho zástupcu žalobcu 1/ poprela, že po stretnutí 14.10.2017 ju kontaktovali žalobcovia 1/ a 2/, pričom vypovedala „Nie, nie, nie, určite nie, nič takého“. Taktiež na otázku právneho zástupcu žalobcov 1/ a 2/, či sa stretla so žalobcami 1/ a 2/ a riešili obsah stretnutia zo dňa 14.10.2017, menovaná svedkyňa opätovne vypovedala, že nie, a to aj napriek tomu, že súdu poskytla dve listiny, ktoré súviseli so stretnutím zo dňa 14.10.2017 a na otázku súdu prvej inštancie, odkiaľ tieto listiny má, vypovedala, že jej to dal asi U. M., a tiež že otázky s odpoveďami, ktoré svedkyňa poskytla súdu a súviseli s prejednávanou vecou, dal svedkyňi doma. V danej súvislosti súd prvej inštancie súčasne upriamil pozornosť na to, že na pojednávaní, ktoré sa konalo dňa 29.06.2022, sám žalobca 2/ uviedol, že sa so svedkyňou stretli za účelom objasnenia nezrovnalostí medzi rôznymi zneniami viacerých závetov a konceptu alografného závetu. Z uvedeného súd prvej inštancie vyvodil, že svedkyňa ohľadne kontaktu so žalobcami v uvedenej veci nehovorila pravdu, lebo v skutočnosti so žalobcami o veci komunikovala, o čom svedčili predložené otázky s odpoveďami, ktoré dostala od žalobcov. Uvedené spolu so skutočnosťou, že na pojednávaní dňa 23.03.2022 niektoré otázky žalobcu 2/ boli podľa názoru súdu kladené svedkyňi spôsobom, že ju navádzali k určitej odpovedi, bolo súdom prvej inštancie vyhodnotené, že svedkyňa mohla vypovedať aj o tom, o čom nebola sama presvedčená, že sa v skutočnosti stalo, pričom spôsob kladenia otázok svedkyňi zo strany žalobcu 2/ a jeho právneho zástupcu bol aj predmetom námietok právneho zástupcu žalovaného 1/, pričom rozhodnutia o týchto námietkach sú súčasťou zápisnice o pojednávaní zo dňa 23.03.2022. Uvedené skutočnosti potom súd prvej inštancie vyhodnotil tak, že svedkyňa E. mohla byť podvedome, hoc aj nechtiac, ovplyvnená práve tým, že jej boli predložené otázky žalobcov 1/ a 2/, ktoré súdu poskytla s vyhotovenými odpoveďami, keď aj sám žalobca 2/ uviedol, že so svedkyňou sa stretol preto, lebo bolo potrebné objasniť, prečo sa jednotlivé listiny závetov v tak krátkom časovom slede líšia a že sa so svedkyňou pani E. dohodli, že sa stretnú v jej byte začiatkom februára 2018, pred termínom prvého predbežného vyšetrenia ohľadne dedičského konania s tým, že žalobca 2/ pripraví detailné otázky o priebehu spisovania alografného závetu zo dňa 14.10.2017. V tejto súvislosti súd prvej inštancie poukázal na to, že stretnutie v byte svedkyne potvrdilo, že čítal otázky napísané na počítači, ktoré si pripravil a rukou si písal odpovede pani E. vo forme poznámok a následne si tieto rukou písané odpovede prepísal na počítači dňa 15.05.2018. Uvedené skutočnosti, aj s ohľadom na skutočnosť, že uvedená svedkyňa je v príbuzenskom vzťahu so žalobcami 1/ a 2/, ako aj s poukazom na to, že sama poprela stretnutia takéhoto charakteru, viedli súd prvej inštancie k záveru, že jej výpoveď vyhodnotil ako nedôveryhodnú.

1.6. Súd prvej inštancie súčasne ako nedôvodné vyhodnotil námietky žalobcov 1/ a 2/ týkajúce sa nimi deklarovanej nedôveryhodnosti výpovede svedkyne G., ktorá vypovedala na pojednávaní dňa 29.06.2022, keď súd prvej inštancie, okrem iných dôkazov, aj z tejto svedeckej výpovede vychádzal, pričom poukázal na to, že menovaná svedkyňa si vybavovala niektoré skutočnosti a spomienky postupne, čo považoval za pochopiteľné s ohľadom na odstup času, ktorý uplynul od uvedeného dňa, ako aj s ohľadom na vek svedkyne, čo aj sama priznala, keď z celkového správania svedkyne súd prvej inštancie nadobudol presvedčenie, že svedkyňa sa snažila spomenúť na uvedené okolnosti objektívne. Konštatoval, že uvedená svedkyňa potvrdila, že listina - závet, ktorý podpísala poručiiteľka a obe svedkyne, sa čítala hromadne pre všetkých, pričom opakovane vypovedala, že listinu, ktorú priniesol žalovaný 1/ už prepísanú na počítači, žalovaný 1/ aj čítal v zhode s výpoveďami žalovaných 1/ a 2/, poručiiteľka k nej nemala výhrady, podpísali ju vlastnoručne poručiiteľka, svedkyňa pani G., ako aj svedkyňa pani E.. Vo vzťahu k závetu zažurnalizovanému v dedičskej veci pod sp. zn. 17D/674/2017 na č. I. 7 predmetného spisu menovaná svedkyňa výslovne vypovedala, že k tejto listine nemal nikto výhrady. Uzavrel, že aj keď menovaná svedkyňa vypovedala, že podpisovali rukou písaný závet, súd prvej inštancie konštatoval, že rukou podpísaný závet poručiiteľky svedkyňami Z. G. a pani X. E. v konaní produkovaný nebol. Súd prvej inštancie za rozhodné považoval to, že svedkyňa G. vypovedala o tom, že iba raz sa podpisovala ako svedkyňa na závet a svoj podpis ako svedkyne na závet spísanom na počítači dňa 14.10.2017 potvrdila. Z uvedeného súd prvej inštancie vyvodil, že svedkyne podpísali iba počítačom napísanú listinu dňa 14.10.2017, o ktorej menovaná svedkyňa aj žalovaný 1/ a 2/ zhodne vypovedali, že bola nahlas prečítaná. Súd prvej inštancie súčasne poukázal na výpoveď svedkyne G., z ktorej vyplynulo, že iné stretnutie ohľadne spisovania závetu nebolo a že iba jedenkrát sa takéhoto stretnutia zúčastnila a že dňa 14.10.2017 sa ako svedkyňa podpísala na závet poručiiteľky. Tiež poukázal na tvrdenie svedkyne G., podľa ktorého práve svedkyňa E. mala súdu odovzdať závet, ktorý pani E. a pani G. ako svedkyne podpísali dňa 14.10.2017, pričom pani E. ako závet podpísaný

svedkyňami odovzdala súdu práve alografný závet zo dňa 14.10.2017. Na základe uvedeného súd prvej inštancie dospel k záveru, že svedkovia, ktorí sa na tomto závete podpísali pod vlastnoručný podpis poručiťky, svojím podpisom potvrdili, že poručiťka výslovne prejavila pred nimi dvoma súčasne prítomnými svedkami, že listina obsahuje poručiťkinu poslednú vôľu, lebo svedkovia sa podpísali v závete pod textom „My dole uvedení a podpísaní svedkovia potvrdzujeme, že p. L. P., nar. XX.XX.XXXX, G. XXXX/XX, U. - P. pred nami súčasne prítomnými závet vlastnoručne podpísala, prečítala a vyjadrila sa, že závet vyjadruje jej skutočnú a vážnu poslednú vôľu“ a nasledujú mená, priezviská, adresy svedkov a ich vlastnoručné podpisy. Súd prvej inštancie zdôraznil, že skutočnosť, že predmetná posledná vôľa - závet obsahuje vôľu poručiťky, svojou výpoveďou potvrdila svedkyňa pani G. na pojednávaní dňa 29.06.2022, a tiež výpovede žalovaných 1/ a 2/ na pojednávaní dňa 23.03.2022, keď zo všetkých týchto výpovedí vyplynulo, že žalovaný 1/ potom, čo priniesol alografný závet, tento nahlas prečítal, žalovaný 1/ a 2/ aj výslovne vypovedali o tom, že poručiťka na otázku žalovaného 1/ výslovne potvrdila, že prečítaná listina obsahuje jej poslednú vôľu a potvrdila to aj výpoveď svedkyne G. na pojednávaní dňa 29.06.2022, keď táto vypovedala, že nikto, ani poručiťka, nemal námietky po prečítaní tejto poslednej vôle, a preto ju všetci bez pripomienok podpísali. Na druhej strane súd prvej inštancie ustálil, že výpoveď svedkyne pani E. nebola spôsobilá preukázať opak.

1.7. Vo vzťahu k námietke žalobcov, že nikde v obidvoch holografných závetoch, ani v dodatku z 09.10.2017, poručiťka nespomínala svoju vôľu odkázať dve tretiny hnutelných vecí žalovanému 1/ a žalovanému 2/, súd prvej inštancie uviedol, že závet sa zrušuje neskorším platným závetom, pričom poukázal na časové súvislosti spísania listiny označenej ako závet - testament písaného vlastnou rukou poručiťky dňa 25.09.2017 a jeho dodatku zo dňa 09.10.2017, keď následne dňa 14.10.2017 poručiťka prejavila vôľu spísať ďalší závet dňa 14.10.2017 a za týmto účelom zavolała svedkov, ktorí sú na tejto poslednej vôli v závete podpísaní. Z týchto časových súvislostí súd prvej inštancie ustálil, že na strane poručiťky tu bola vôľa spísať novú poslednú vôľu, keď spísala platný závet podľa § 476b Občianskeho zákonníka, a to s účinkami podľa § 480 ods. 1 Občianskeho zákonníka, čím poručiťka prejavila vôľu spísať nový nezávislý závet zo dňa 14.10.2017, ktorý je spôsobilý nahradiť závet zo dňa 25.09.2017 a jeho dodatok zo dňa 09.10.2017.

1.8. Vo vzťahu k listine závet - testament zo dňa 01.10.2017 súd prvej inštancie odkázal na stanovisko notárky JUDr. Viery Školníkovej v zápisnici na pojednávaní zo dňa 16.05.2018 vo veci 17D/674/2017, kde sa uvádza, že tento nebolo možné považovať za poslednú vôľu poručiťky pre nesplnenie podstatných náležitostí závetu, nakoľko právna teória i súdna prax vyvodzujú, že podpis poručiťky musí byť umiestnený na samom konci závetu, pretože sa ním završuje obsah závetu. Vychádzal z toho, že dátum podpísania závetu musí byť pod následkom jeho neplatnosti uvedený priamo v závete, ktorý sa má dovŕšiť podpisom závetcu, čo daná listina nespĺňa, lebo na listine označenej poručiťkou ako závet - testament sa dátum nachádza až pod jej podpisom, čím neboli splnené formálne náležitosti závetu, pre ktoré táto listina ako závet je neplatná ako celok pri aplikácii § 476 ods. 2 Občianskeho zákonníka a ust. § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

1.9. Vo vzťahu k závetu na č. I. 13 spisu súd prvej inštancie konštatoval, že tento nie je podpísaný vlastnou rukou, ako to vyžaduje ust. § 476a Občianskeho zákonníka a neobsahuje náležitosti v zmysle § 477 Občianskeho zákonníka, nakoľko nie sú dostatočne určito ustanovení dedičia, a preto túto listinu vyhodnotil ako neplatný právny úkon s poukazom na to, že dedičia v predmetnej listine sú uvedení formou iniciálok Ing. U.N. alebo Ing. U.M.

1.10. Vo vzťahu k argumentácii žalobcov, že pre závet - testament spísaný 25.09.2017 s dodatkom z 09.10.2017 je dôvodná aplikácia ust. § 41 Občianskeho zákonníka, súd prvej inštancie k tejto argumentácii týkajúcej sa čiastočnej neplatnosti tejto listiny uviedol, že pri vyhodnotení, že posledná vôľa - závet zo dňa 14.10.2017 je platným právnym úkonom, tak podľa ust. § 480 ods. 1 Občianskeho zákonníka závet sa zrušuje neskorším platným závetom, a preto popri ňom nemôže predchádzajúci závet obstať. Súd prvej inštancie opätovne zdôraznil, že vychádzajúc z obsahu závetu zo dňa 14.10.2017 tento závet bol vyhodnotený ako zriadenie nového závetu, ktorý bol úplne nezávislý od predchádzajúceho závetu, a teda nešlo len o doplnenie obsahu predošlého závetu porovnaním závetu z 25.09.2017 v znení jeho dodatku zo dňa 09.10.2017. Oproti textu závetu zo dňa 14.10.2017 je zrejmé, že uvedené závety nemôžu popri sebe obstať, nakoľko by sa navzájom vylučovali. Z uvedeného vyvodil záver, že aj ak by bol závet - testament z 25.09.2017 v znení jeho dodatku zo dňa 09.10.2017 aspoň čiastočne platný v časti, v ktorej poručiťka uviedla, kto je dedičom jej majetku, a teda neuviedla len

predávajúceho (v prípade domu na P. ulici), bolo rozhodné, že oba závetu riešia ten istý odkazovaný majetok, tak došlo k zrušeniu tohto závetu postupom podľa § 480 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

1.11. Vo vzťahu k argumentácii žalobcov 1/ a 2/ ohľadne viacerých rovnopisov závetu zo dňa 14.10.2017 súd prvej inštancie dospel k záveru, že existencia viacerých originálov v spore preukázaná nebola a pokiaľ boli doručované zúčastneným osobám na spisovaní tohto závetu listiny, nikto zo zúčastnených netvrdil, že podpisoval viac verzí alografného závetu a v konajúcej veci sa ako originál nachádza tento závet len v dedičskej veci ako na č. l. 7 a v prejednanom spore sú doložené len kópie na č. l. 10, 33 a v prílohovej obálke na č. l. 385.

1.12. K argumentácii žalobcov, že cenné veci mali byť odkázané žalobcovi 2/, súd prvej inštancie poukázal na výpoveď žalovaného 1/ a žalovanej 2/ na pojednávaní zo dňa 23.03.2022, ktorí súdu dostatočne vysvetlili, ako cenné veci vnímala poručiiteľka, t. j. že chcela riešiť veci ako televízor, chladnička, počítač a podobne, ktoré sa nachádzali v nehnuteľnosti na G., a tieto práve chcela, aby tam zostali a pripadli žalobcom, a preto už neboli obsahom poslednej vôle zo dňa 14.10.2017.

1.13. Vo vzťahu k námietke žalobcu 2/ (že žalovaný 1/ mal vypovedať o tom, že v čase jeho príchodu k poručiiteľke v deň spísania závetu bola prítomná len svedkyňa pani E. a nie aj pani G., ale z výpovede žalovanej 2/ vyplýva, že boli prítomné obe svedkyne) súd prvej inštancie uviedol, že výpoveď žalovaného 1/ na pojednávaní dňa 23.03.2022 súd nevyhodnotil v zmysle vyjadrenia žalobcu 2/, pretože žalovaný vypovedal „...toho 14-teho sme tam prišli a už tam bola pani E., rodená K. - to druhé meno si naozaj nepamätám s tým, že sa jedná o poslednú vôľu poručiiteľky.“ Z uvedenej výpovede žalovaného 1/ podľa názoru súdu nemožno vyvodiť záver, že tam druhá svedkyňa pani G. nebola a podľa názoru súdu prvej inštancie žalovaný vypovedal o tom, že tam bola pani E., rodená K. a vo vzťahu k druhej už tam prítomnej svedkyňi vypovedal spontánne, že druhé meno si naozaj nepamätá, keď prítomnosť oboch svedkýň nakoniec potvrdilo aj ďalšie dokazovanie, a to výpoveď žalovanej 2/ a svedkyne G..

1.14. Pokiaľ ide o lekárske správy, ktoré doložil na návrh žalobcov 1/ a 2/ žalovaný 1/, ktorými žalobcovia 1/ a 2/ preukazovali skutočnosti, ktorými chceli spochybníť dôveryhodnosť žalovaného 1/, tak podľa názoru súdu žalovaný 1/ neklamal, keď tvrdil návštevy u poručiiteľky pred spísaním závetu dňa 14.10.2017, a to v dňoch, keď navštevoval lekára v U.

1.15. Súd prvej inštancie súčasne dospel k záveru, že v konaní nebolo preukázané tvrdenie žalobcov v súvislosti s dôveryhodnosťou svedkyne G., že jej dcéra mala byť podľa napádaného závetu podľa jeho bodu 5 osobou, ktorej mal byť vyplatený podiel z predaja nehnuteľností, keď poručiiteľka nepotrebovala opatrovatelku, ako vyplynulo z výpovede žalovanej 2/, lebo zomrela v nemocnici a meno dcéry svedkyne nie je v bode 5 závetu.

1.16. Ako nedôvodnú vyhodnotil súd prvej inštancie aj námietku žalobcov ohľadne postupu pri výsluchu svedkov v zmysle § 199 ods. 1 CSP z dôvodu, že svedkyňa G. sa nezúčastnila žiadneho pojednávania, a to ani pojednávania, kde bola vypočutá ako svedkyňa pani E., keď aj z výpovede svedkyne G. vyplynulo, že so svedkyňou sa nekontaktovala, len v súvislosti s tým, či je predvolaná tiež ako svedok, z čoho potom možno usúdiť, že sama nemala vedomosť o tom, že pani E. už bola vypočutá v predmetnom spore. V tejto súvislosti poukázal súd prvej inštancie na to, že svedkyňu G. navrhoval vypočuť žalovaný 1/ podaním zo dňa 28.01.2022, a taktiež žalovaná 2/ podaním zo dňa 01.02.2022.

1.17. Vo vzťahu k námietke žalobcu 2/ týkajúcej sa nedôveryhodnosti výpovede svedkyne G., aj s ohľadom na skutočnosť, že si nemala pamätať na rušivú udalosť, a to pracovný ruch, o ktorom vypovedal žalovaný 2/, súd dospel k záveru, že je pochopiteľné, ak si svedkyňa, ktorá bola zameraná na predmet sporu čo do okolností, za akých došlo k podpisu závetu, nepripisovala význam rušivej udalosti, ako bol pracovný ruch, o ktorom vypovedal žalovaný 1/ a uvedené podľa názoru súdu prvej inštancie nezakladá bez ďalšieho záver o nedôveryhodnosti svedeckej výpovede pani G., keď práve naopak súd prvej inštancie dospel k názoru, že z jej spontánneho a inteligentného vystupovania jej svedeckú výpoveď vyhodnotil ako dôveryhodnú a logickú, a to aj s ohľadom na skutočnosť, že si na okolnosti spomínala postupne, čo je pochopiteľné s ohľadom na čas, ktorý uplynul a aj s ohľadom na vek svedkyne.

1.18. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 1 a priznal žalovaným 1/ a 2/, ktorí mali v spore plný úspech, voči žalobcom 1/ a 2/ právo na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Proti rozsudku súdu prvej inštancie, podali riadne a včas odvolanie žalobcovia 1/ a 2/ z dôvodov prezumovaných ust. § 365 ods. 1 písm. h) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), t.j. že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, z dôvodu prezumovaného § 365 ods. 1 písm. f) CSP, t. j. že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, z dôvodu prezumovaného § 365 ods. 1 písm. b) CSP, t. j. že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, pričom navrhli, aby súd podľa ust. § 389 ods. 1 CSP rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a podľa § 391 ods. 1 CSP vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

2.1. Žalobcovia v odvolaní namietli, že súd prvej inštancie vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci, keď poukazovali na to, že z vykonaného dokazovania, najmä z výsluchu žalovaného 1/, učeného na pojednávaní zo dňa 23.03.2022, vyplynulo, že menovaný svojvoľne zmenil poslednú vôľu poručiťky, následkom čoho poručiťka vykonala právny úkon, a to alografný závet zo dňa 14.10.2017 v omyle, následkom čoho je uvedený alografný závet v zmysle § 49a Občianskeho zákonníka neplatným právny úkonom. Odvolacia námietka žalobcov sa týkala najmä rozporu vyplývajúceho z výpovede žalovaného 1/ ohľadom dedenia hnutelných vecí po poručiťke L. P., keď namiesto toho, aby do textu alografného závetu zo dňa 14.10.2017 napísal, že žalobcovi 2/ odkazuje poručiťka všetky hnutelné veci nachádzajúce sa v byte jej posledného bydliska na G. č. XX, čo zodpovedalo jej poslednej vôli, tak do textu listiny napísal, že všetky hnutelné veci sa rozdelia rovným dielom medzi žalovaných a žalobcu 2/. Z uvedeného majú žalobcovia za to, že uvedený alografný závet zo dňa 14.10.2017 neobsahuje poslednú vôľu poručiťky L. P..

2.2. Súčasne žalobcovia poukázali na to, že z vykonaného dokazovania vyplynulo, že listinu „konceptu“ alografného závetu, nachádzajúcu sa na č. l. 13 spisu, napísal samotný žalovaný 1/, ktorý síce uviedol, že si nespomína, či skutočne túto listinu aj písal, avšak podľa žalobcov je nepravdepodobné, že by niekto spoľahlivo nepoznal vlastné písmo, alebo že by si nepamätal, že písal rukou dve strany textu formátu A4, a to aj napriek tomu, že si pamätá na množstvo detailov zo spisovania závetu. Majú za to, že nakoľko sa nikto iný okrem žalovaného 1/ nepodieľal na príprave alografného závetu zo dňa 14.10.2017, je vylúčené, aby koncept alografného závetu písal niekto iný. Opätovne zdôraznili, že žalovaný 1/ nikdy nevysvetlil, prečo poručiťka v koncepte alografného závetu a v dodatku holografného závetu zo dňa 09.10.2017 nikde nespomína delenie hnutelných vecí na tretiny, ale iba v celku aby pripadli žalobcovi 2/, hoci o obsahu závetu s ňou mal žalovaný 1/ viesť rozhovory a podľa názoru žalobcov je nepravdepodobné, aby sa o tom pri jeho návštevách poručiťky nerozprávali, a teda že by o takejto zmene nevedel. Zdôraznili, že on sám do konceptu alografného závetu napísal, že všetky hnutelné veci odkazuje poručiťka U. M.. Opätovne poukázali na to, že z obsahu textu konceptu alografného závetu vyplýva, že všetky hnutelné veci odkázala L. P. žalobcovi 2/. V tejto súvislosti poukázali aj na to, že je nepravdepodobné, aby poručiťka žalovanému 1/ dala na stretnutiach pokyny pred 09.10.2017, t. j. že cenné veci (peniaze) sa majú deliť na tretiny, a potom by 09.10.2017 vlastnoručne napísala, že všetky cenné veci, peniaze odkazuje výlučne len žalovanému 1/, a potom v alografnom závetu zo 14.10.2017 by bolo uvedené, že hnutelné veci sa majú deliť na tretiny, a to aj s ohľadom na skutočnosť, že medzi 09.10.2017 a 14.10.2017 už nebol žiadny termín lekárskej kontroly žalovaného 2/ (poznámka odvolacieho súdu: z obsahu predmetného odvolania vyplýva, že správne malo byť uvedené „žalovaného 1/“), kedy by sa mohli stretnúť s poručiťkou, a kedy by mohla urobiť zmenu svojej poslednej vôle a korekciu, ktorú by povedala žalovanému 1/, aby ju vykonal v alografnom závetu. Žalobcovia majú za to, že uvedené dokazovanie listinou potvrdzuje, že zmenu poslednej vôle urobil žalovaný 1/ svojvoľne a nebola urobená na pokyn poručiťky, lebo taký pokyn sa po 09.10. nemal ako uskutočniť, keďže nedošlo k žiadnemu kontaktu, ani k odovzdaniu informácie. V tejto súvislosti poukázali na rozpor medzi výpoveďou žalovaného 1/ a žalovanej 2/, ktorá uviedla, že na stretnutí 14.10.2017 poručiťka hovorila žalovanému 1/, aká je jej predstava o obsahu závetu, pričom z výpovede žalovaného 1/ vyplýva, že obsah závetu mu poručiťka nepovedala 14.10.2017, ale na stretnutiach predtým a všetko ohľadom obsahu závetu sa riešilo pred 14.10.2017 a v ten deň sa dozvedel už iba osobné údaje a adresy svedkýň. V tejto súvislosti poukázali žalobcovia aj na to, že žalovaná 2/ sa snažila žalovaného 1/ počas jeho výsluchu opraviť v súvislosti s jeho výpoveďou ohľadne vôle poručiťky odkázať hnutelné veci svojim dedičom. V tejto súvislosti poukázali aj na výpoveď svedkyne G., ktorá v súvislosti so stretnutím pri spisovaní závetu dňa 14.10.2017 uviedla, že na tomto stretnutí „Každý mlčal, každý mlčal, pretože sme si uvedomili, že naozaj odíde“, čo je v rozpore s výpoveďou žalovanej 2/, ktorá tvrdila, že poručiťka povedala žalovanému 1/, akú má predstavu o rozdelení jej majetku v rámci závetu, ktorý bol predmetom

dedičstva, a že sa o tom rozprávali. Žalobcovia majú za to, že súd nedostatočne vyhodnotil dôkaznú situáciu, a preto jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, pretože podľa ich názoru dokazovaním bolo spoľahlivo zistené, že vôľa poručiťky (materiálna stránka právneho úkonu - poukázali na Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. III. ÚS 120/2020 z 19. augusta 2020) bola iná ako obsah textu alografného závetu - Posledná vôľa - závet zo 14.10.2017, ktorý vyhotovil žalovaný 1/ odlišne od prejavu vôle poručiťky, a tým bol právny úkon urobený v podstatnom omyle, ktorý má za následok relatívnu neplatnosť právneho úkonu, ktorej sa žalobcovia dovolali ešte v pôvodnom konaní.

2.3. Žalobcovia súčasne v odvolaní namietali otázku vyhodnotenia holografného závetu zo dňa 25.09.2017 a jeho dodatku zo dňa 09.10.2017 na č. I. 385 spisu ako podkladu k jeho prepísaniu do alografného závetu, v čom vzhládali naplnenie odvolacích dôvodov prezumovaných § 365 ods. 1 písm. h) a písm. f) CSP. Poukázali na výpoveď svedkyne G., ktorá práve vo vzťahu k holografnému závetu zo dňa 25.09.2017 a dodatku zo dňa 09.10.2017 počas prehliadania tohto holografného závetu uviedla: „Toto je teda všetko napísané správne, áno. Hej. Čítal to on, teda ten prvopis. To sa pamätám. A potom odišiel a prepísal. A prišiel. Áno.“, pričom následne potvrdila, že uvedený holografný závet na č. I. 385 je rukopisom poručiťky a následne počas prehliadania listín uviedla: „No, to je všetko pekne súvisle napísané, tak ako to bolo. A tuto je ten dodatok ešte. Áno. Všetko. Je to tak.“ V tejto súvislosti poukázali na rozpor, keď žalovaný 1/ vo vzťahu k predmetnému holografnému závetu z 25.09.2017 s dodatkom zo dňa 09.10.2017 uviedol, že: „Keď som sa vrátil, alebo keď som išiel tú závet, túto listinu som nemal k dispozícii.“, ale obidve svedkyne

Mgr. G., ako aj X. E. v absolútnej zhode vypovedali, že žalovaný 1/ dostal holografný závet zo dňa 25.09.2017 s dodatkom zo dňa 09.10.2017 ako podklad pre spísané alografného závetu. Z toho potom žalobcovia usudzujú, že obidva záveti mali byť v podstatných náležitostiach zhodné a holografný závet mal ísť iba prepísať, takže tvrdenie žalovaného 1/, že nemal túto listinu k dispozícii, zakladá dôvodné podozrenie z krivej výpovede. Žalobcovia majú za to, že z vykonaného dokazovania výsluchom svedkov vyplynulo v absolútnej zhode, že podkladom na napísanie alografného závetu - posledná vôľa z 14.10.2017, ktorého platnosť je napadnutá žalobou, bol rukou písaná listina holografný závet z 25.09.2017 s dodatkom zo dňa 09.10.2017 vlastnoručne napísaný poručiťkou L. P., rod. M. a podkladom na napísanie závetu neboli konzultácie poručiťky so žalovaným 1/, ale holografný závet z 25.09.2017 s dodatkom zo dňa 09.10.2017, ktorý je prejavom vôle poručiťky, ktorá mala byť premietnutá aj

do alografného závetu zo 14.10.2017. Majú za to, že obidva záveti mali byť preto zhodné v podstatných obsahových náležitostiach, a keďže alografný závet - posledná vôľa z 14.10.2017 sa líši v bode č. 4, podľa ktorého by mali pripadnúť 2/3 hnuťelných vecí strane žalovaných, teda aj cenných vecí, nepredstavuje alografný závet prejav vôle poručiťky, čo je materiálna podstata právneho úkonu a ide preto o neplatný právny úkon a neplatný závet. Zdôraznili, že pod pojmom cenné veci chápala poručiťka predovšetkým peniaze, ako vyplýva zo znenia dodatku závetu zo dňa 09.10.2017 a nie starý televízor, chladnička, práčka alebo bežné vybavenie bytu, ako tvrdil žalovaný 1/. Majú za to, že prejav vôle poručiťky je možné spoľahlivo zistiť a bol iný ako text alografného závetu - posledná vôľa z 14.10.2017 v podstatnej veci, ako je dedičský podiel žalobcu 2/. Uviedli, že prejav vôle poručiťky, ako materiálna stránka právneho úkonu, tak nie je v zhode s formálnou stránkou právneho úkonu, ktorým je podpis na listine alografného závetu - posledná vôľa z 14.10.2017, keď opätovne poukázali na Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 120/2020 zo dňa 19. augusta 2020. Žalobcovia potom namietali, že súd nesprávne vyhodnotil dôkaznú situáciu, keď nevzal do úvahy podstatný dôkaz, že podkladom na napísanie alografného závetu - posledná vôľa zo 14.10.2017 bol holografný závet z 25.09.2017 s dodatkom zo dňa 09.10.2017 a rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, a preto je žaloba dôvodná a alografný závet - posledná vôľa zo 14.10.2017 je neplatný.

2.4. Žalobcovia súčasne poukázali na to, že nedošlo k čítaniu listiny alografného závetu nahlas všetkým zúčastneným a súčasne absentoval výslovný prejav vôle poručiťky, čo má za následok absolútnu neplatnosť právneho úkonu. V danej súvislosti poukázali na výpoveď svedkyne G., ktorá spočiatku uviedla, že tento alografný závet zo dňa 14.10.2017 sa po jeho vyhotovení už nahlas nečítal a o jeho čítaní začala svedkyňa hovoriť až po otázkach právneho zástupcu žalovaného 1/. V tejto súvislosti poukázali na výpoveď svedkyne E., ktorá uviedla, že tento alografný závet už následne čítaný nebol a pokiaľ žalovaný 1/ uviedol, že sa mal poručiťky spýtať po predložení alografného závetu, či to takto chcela, svedkyňa E. odpovedala: „To neviem. Ak náhodou povedala, tak to len medzi nima, ale ja som to nepočula. Nie. No tak, bola som tam.“ V tejto súvislosti žalobcovia súčasne poukázali

na výpoveď svedkyne G., ktorá na otázku súdu, komu chcela poručiiteľka nechať dom na G. ulici, svedkyňa G. odpovedala: „Ten dom celý, kde ona bývala, pre pána C. M..“ Súčasne poukázali na to, že z výpovede svedkyne G. vyplynulo, že ohľadom hnutelných vecí pri čítaní originálu závetu, t. j. toho papiera na nečisto, vôbec nebola reč ohľadom hnutelných vecí, keď menovaná svedkyňa uviedla, že tieto veci nedelila, a toto pred ňou nikdy ani nespomínala. Keď na doplňujúcu otázku súdu: „Pán žalobca sa spýtal, či ste si to všimli, či to bolo v tom závete napísané, takéto veci?“, menovaná svedkyňa odpovedala: „Nie. Konkrétne, to by muselo byť zlato, obrazy. Nič také tam nebolo. Nie, nie, nie. To sa ani nespomínalo.“ Súčasne na otázku žalobcu 2/ sa svedkyňa G. vyjadrila, že ohľadom hnutelných vecí v zmysle bankových účtov, vkladov na bankových knižkách, tak potom komu majú tieto veci pripadnúť, sa vôbec nedeľovalo. Žalobcovia súčasne v odvolaní namietali, že z výpovede svedkyne E., ako aj z výpovede svedkyne G. vyplynulo, že po napísaní alografného závetu zo dňa 14.10.2017 sa poručiiteľka žiadnym spôsobom nevyjadrila a nepovedala, že listina závetu obsahuje jej poslednú vôľu. V tejto súvislosti zdôraznili, že nestačí pasívny prejav poručiiteľa, že nemá výhrady k listine závetu, ale zo zákona je obligátny aktívny prejav poručiiteľa smerom k dvom svedkom závetu súčasne, že konkrétna listina obsahuje jeho poslednú vôľu. Ak by nikto nemal námietky, z čoho súd prvej inštancie odvodzuje záver, že to predstavovalo výslovný prejav poručiiteľky, a že listina závetu obsahuje jej poslednú vôľu, išlo by v skutočnosti iba o konkludentný prejav, z čoho žalobcovia vyvodzovali, že výslovný prejav poručiiteľky sa neuskutočnil, preto je alografný závet zo 14.10.2017 absolútne neplatný. V súvislosti so skutočnosťou, či poručiiteľka učinila výslovný prejav, že alografný závet zo 14.10.2017 zodpovedá jej poslednej vôli, žalobcovia opätovne poukázali na rozpory vo výpovediach svedkyne E., svedkyne G., ako aj samotného žalovaného 1/. V nadväznosti na uvedené žalobcovia poukázali na to, že aj keby platila hypotéza, že bol nahlas prečítaný text nejakej listiny (údajne alografného závetu zo 14.10.2017), neznamená to, že bol prečítaný v takom znení listiny, ktorú podpísala poručiiteľka a dve svedkyne, keď majú za to, že v rámci dokazovania nebol produkovaný a poskytnutý súdu žiadny dôkaz zvukového alebo audiovizuálneho záznamu z tohto údajného prečítania listiny, a preto podľa nich nie je možné určiť znenie jeho obsahu a obsahovej zhody s listinou, ktorú podpísala poručiiteľka a dve svedkyne. Súčasne poukázali na to, že tvrdenie o údajnom prečítaní listiny nahlas neznamená, že bola prečítaná listina totožná s tou, ktorú priamo podpísala poručiiteľka a dve svedkyne, keď skutkové tvrdenie, že bol hromadne nahlas prečítaný text listiny alografného závetu - posledná vôľa z 14.10.2017, spoľahlivo vyvracia dôkaz - výsluch svedkyne G., ktorá uviedla, že obidve listiny závetov sú totožné a predmetom závetu neboli hnutelné veci. Z uvedeného vyvodili, že ak by sa nahlas čítala listina alografného závetu - posledná vôľa zo 14.10.2017, tak by svedkyňa G. musela zistiť, že nie je obsahovo totožná s rukou pisanou listinou - holografný závet z 25.09.2017 s dodatkom zo dňa 09.10.2017 práve v bode týkajúcom sa hnutelných vecí, že obsahom alografného závetu - posledná vôľa zo 14.10.2017 sú aj hnutelné veci v bode č. 4. Na základe uvedeného žalobcovia majú za to, že súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam.

2.5. Žalobcovia súčasne vzhládali neplatnosť alografného závetu zo dňa 14.10.2017 z dôvodu vyhotovenia viacerých originálnych rovnopisov závetu, keď majú za to, že súd pri posúdení tejto otázky vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci. V danej súvislosti poukázali na výpoveď žalovaného 1/, ktorý uviedol, že celkovo vyhotovil 5 rovnopisov predmetného alografného závetu, ktoré boli aj zo strany poručiiteľky a prítomných svedkýň pani E. a pani G. podpísané. Súčasne poukázali na to, že uvedené vyjadrenie žalovaného 1/ potvrdila vo svojej výpovedi aj žalovaná 2/. V nadväznosti na uvedené zdôraznili, že Občiansky zákonník v § 480 ods. 2 jednoznačne spája zničenie listiny, na ktorej je závet napísaný, so zrušením závetu alebo právneho úkonu, pričom zničením listiny prestane existovať závet ako právny úkon. Majú za to, že ak bol závet vyhotovený vo viacerých listinách, rovnopisoch s povahou originálu, zničením iba jednej listiny by nedošlo k zrušeniu závetu ako takého, nakoľko by existovala ešte druhá platná listina a držiteľ druhej listiny by ju predložil po úmrtí poručiiteľa ako platný závet a domáhal by sa dedičstva, hoci poručiiteľ by v súlade s § 480 ods. 2 zničil listinu, ale to by nevedlo k zrušeniu závetu. Na základe uvedeného dospeli k záveru, že ust. § 480 ods. 2 by bolo nevykonateľné, ak by mohol byť závet vyhotovený vo viacerých listinách ako rovnopisoch, a teda podľa § 37 ods. 3 Občianskeho zákonníka by bol právny úkon neplatný. Z uvedeného vyvodili, že v prípade, ak je závet vyhotovený vo viacerých listinách, je jednoznačne a bez pochybností absolútne neplatným právnym úkonom, nakoľko odporuje zákonu, a to § 39 Občianskeho zákonníka z dôvodu, že by nebola splnená podmienka § 480 ods. 2, že zničenie jednej listiny závetu musí zároveň viesť k zrušeniu existencie závetu ako právneho úkonu. Súčasne majú za to, že právny úkon by nebol urobený vo forme (t. j. vyhotovenie závetu vo forme iba jednej listiny), akú vyžaduje zákon v zmysle § 40 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Svoj záver žalobcovia odvodzovali aj od toho, že Občiansky

zákonník vo viacerých paragrafoch týkajúcich sa závetu (§ 476 a nasl.) uvádza vždy iba jednotné číslo „závet“, „listina“, „notárska zápisnica“ a nie množné číslo, čiže vyžaduje formu vyhotovenia závetu v jednej originálnej listine a nie

vo viacerých originálnych listinách, pretože závet je jednostranný a prísne formálny právny úkon. Svoju argumentáciu vyvodzovali aj z ust. § 97 ods. 1 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti SR č. 543/2005 Z. z., ako aj z ust. § 74 ods. 1 zákona č. 323/1992 Zb. Notársky poriadok.

2.6. Žalobcovia súčasne namietali, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Nesúhlasili s tým, že súd prvej inštancie pri svojom rozhodnutí vychádzal z výpovede žalovanej 2/ a označil ju ako dôveryhodnú, keď z výpovede žalovanej 2/ vyplýva množstvo nepravdivých tvrdení. Upriamili pozornosť na tú skutočnosť, že žalovaná 2/ sa vo svojej výpovedi vyjadrila, že poručiťka žalobcovi 2/ nedôverovala a schovávala si peniaze, lebo si myslela, že jej chodili žalobcovia do bytu sa hrabať v jej veciach, že pre ňu robil služby iba za peniaze, čo oni považujú za subjektívne fabulácie v snahe znížiť ich dôveryhodnosť pred súdom, ktoré však sú ľahko vyvráťiteľné faktami. V nadväznosti na uvedené poukázali na vyjadrenie poručiťky v dodatku holografného závetu zo dňa 09.10.2017, kde sa o žalobcovi 2/ vyjadrila tak: „Ak po mne niečo cenne zvýši (peniaze za dom č. XX), tak pripadnú výlučne (len) synovcovi Ing. U. M.. Len U. sa o mňa stará.“ V nadväznosti na uvedené poukázali na to, že poručiťka žalobcovi 2/ zverila kľúče od bytu a peniaze, aby jej uhradil všetky faktúry vyplatením poštových poukazov, kúpil novú práčku počas jej pobytu v nemocnici a vyplatil ošetrovateľku, ktorá zostala v jej byte počas posledného týždňa jej života v nemocnici. Uviedli, že o tomto by mohla svedčiť pani R. F., ktorá bola jej blízka priateľka a často ku nej chodila a navštevovala ju v nemocnici. Uviedli, že poručiťka počas jej pobytu v nemocnici poverila jej sesternicu pani Ing. W. Y., rod. G., ktorá mala dispozičné právo k bankovému účtu v I., aby vybrala všetky peniaze z účtu v hotovosti a aby ich odovzdala žalobcovi 2/, ktorého poverila, aby z nich vyplácal potrebné veci (napríklad zdravotné pomôcky, ktoré jej potom priniesol do nemocnice) a zo zvyšku, aby po jej smrti vyplatil náklady na pohreb a kar. Uviedli, že ako jediného poverila žalobcu 2/ návštevami v nemocnici, lebo nechcela, aby ju aj jej kamarátky videli v takom stave a neželala si návštevy iných ľudí. Majú za to, že ak by ho podozrievala, že jej chodí do bytu scudzovať peniaze, asi ťažko by mu zverila všetku hotovosť z I.. Ohľadne vzťahu poručiťky so žalobcom 2/ poukázali aj na výpoveď svedkyne G., ktorá vo svojej výpovedi uviedla: „No a to nám hovorila. Veľmi mala dobrý vzťah ako k tomu vnukovi.“ Súčasne uviedla: „Takže ona nemala s nimi konflikty nijaké.“ K tvrdeniu o predraženej cene domu s tým, že žalobcovia tento dom nechceli predať z dôvodu, že ho dostanú aj tak, žalobcovia uviedli, že dom s pozemkom na P. ulici sa predával v primeranej trhovej cene vychádzajúcej zo znaleckého posudku a ceny, za ktoré sa predávali ostatné nehnuteľnosti v okolí a postupne sa cena mala znižovať, keď taká bola dohoda a poručiťka s tým súhlasila. Upriamili pozornosť na to, že ak by žalobca 2/ vychádzal z toho, že dedičstvo po poručiťke nadobudne aj tak, tak by od nej nekupoval podiely v pozemkovom spoločenstve (urbári), ale počkal si na dedičské konanie. Uviedli, že išlo práve o to, aby poručiťka mala dostatok hotovosti na opatrovateľskú službu, preto sa žalobca 2/ dohodol s poručiťkou. Žalobcovia súčasne uviedli, že pokiaľ žalovaní kontinuálne počas celého súdneho konania namietali ovplyvňovanie svedkyne pani E. tým, že ju žalobcovia kontaktovali a komunikovali s ňou, tak z výsluchu samotnej žalovanej 2/ vyplynulo, že telefonicky komunikovala so svedkyňou pani Mgr. G., avšak túto skutočnosť žalovaná 2/ ako ovplyvňovanie svedkyne nenamietala. V tejto súvislosti poukázali na to, že na pojednávaní zo dňa 17.04.2019 ani neuviedli zdroj informácie, že žalobcovia vyčkávali svedkyňu pani E. a snažili sa ju ovplyvniť, a že majú na to svedkov, a že tými svedkami je práve svedkyňa Mgr. G., ktorú však oni ako žalobcovia namietali ako zaujatú a preukázateľne v konflikte záujmov.

2.7. Žalobcovia popreli tvrdenie žalovanej 2/, že sa poručiťke pokazila práčka, a že oni jej odmietli pomôcť, pričom uvedené sa nezakladá na pravde, nakoľko bola kúpená nová práčka, ktorá sa nachádza v byte poručiťky, nepoužitá aj s dokladmi, a ktorej kúpu zabezpečil žalobca 2/, a predtým žalobca 2/ viackrát zabezpečil opravára, keď oprava práčky sa nedá zabezpečiť v ten istý deň, ako sa pokazí. Súčasne poukázali na ďalšie tvrdenie žalovanej 2/, že si chcela niečo zobrať na pamiatku, keď z jej strany sa jedná o vymyslené tvrdenie a žiadne obrázky a hnuťelné veci nie sú vyhodené na dvore a všetky sú na pôvodnom mieste, pričom žiadny nechýba. Uviedli, že iba dve postele boli demontované a sú v garáži spolu s oblečením poručiťky dovtedy uskladnené a ostatné zariadenie je stále v byte poručiťky. Poukázali na to, že svedkyne po úmrtí poručiťky neboli vo dvore žalobcov a ani nikto zo žalovaných, tak nie je zrejmé, ako jej mohlo byť „povedané, že vyhodené na dvore“. Majú za to, že aj tieto tvrdenia žalovanej sú iba ďalším pokusom žalovanej vymýšľať si nepravdivé tvrdenia na ich úkor, a takýmto ohováraním, ktoré nesúvisí s predmetom sporu, sa pokúšať ovplyvňovať súd a znižovať ich

vierohodnosť. V nadväznosti na uvedené poukázali na to, že tvrdenie žalovanej 2/ o tom, že mala pani G. povedať, že oni vyčkávali pred obchodom pani E., vyvrátila sama svedkyňa E., ako aj svedkyňa Mgr. G.. Pokiaľ žalovaná tvrdila, že oni nedodrжали jej vôľu a neprečítali pohrebnú reč, ktorú si poručiiteľka sama pripravila, tak oni uvedené spolu s ďalšími dokladmi na účely pohrebu odovzdali pani farárke evanjelického AV vyznania, z ktorého táto použila, čo uznala za vhodné a všetci prítomní na pohrebe to počuli. Taktiež popreli tvrdenie žalovanej 2/ ohľadne obsahovej identity holografného závetu u poručiiteľky s alografným závetom, keď uvedené holografné závetu nie sú v takom znení, ako neskorší alografný závet zo dňa 14.10.2017 a obzvlášť posledný dodatok z 09.10.2017, kde všetky hnutelné veci chcela odkázať U. M., takže uvedené tvrdenie podľa ich názoru nekorešponduje so skutkovým stavom.

2.8. Žalobcovia taktiež namietali tvrdenia žalovaných o tom, že by sa žalobcovia snažili ovplyvňovať svedkyňu G., keď na jednej strane poukázali na rozpory vo výpovedi svedkyne pani G. týkajúce sa jej tvrdení, že ona sa mala od pani E. dozvedieť, že pani E. vyčkávajú žalobcovia pred obchodom, a súčasne uviedla, že sa s pani svedkyňou E. nevidela štyri alebo tri roky a volala jej až večer pred pojednávaním, ktoré sa konalo dňa 28.06.2022 za účelom zistenia, či sa s ňou nechce odvieť taxíkom na súdne pojednávanie. Súčasne v súvislosti so svedkyňou G. poukázali

na jej výpoveď, kde táto uviedla, že sestra pána N. po pohrebe L. P. často kontaktovala jej dcéru, avšak ona svojej dcére povedala, aby sa do toho nemiešali, pričom sestra pána N. sa priamo s ňou nekontaktovala, lebo sa jej nemohla dovolať, nakoľko ona v tom čase nemala mobil a na pevnú linku nevedeli jej číslo. Pokiaľ svedkyňa G. uviedla, že ju kontaktoval pán M., tak on jej nič nepovedal, ale zložil, pričom jej nepovedal, za akým účelom chce s ňou rozprávať. Menovaná iba uviedla, že M. sa jej spýtal, či by mohli k nej prísť, pričom to bolo hneď nejak po pohrebe a ona mu povedala, nie, rezolútne nie. Z uvedeného žalobcovia majú za to, že ovplyvňovanie svedkyne G. nebolo preukázané a tvrdenia žalovaných o tomto ovplyvňovaní sú iba ich subjektívnymi fabuláciami. Zdôraznili, že na svedkyňu G. nebol vyvíjaný žiadny nátlak z ich strany, nikto sa jej nevyhrážal a nikto ju nenavádzal na krivú výpoveď a podobne. Súčasne žalobcovia poukázali na to, že svedkyňa E. vo svojej výpovedi vylúčila, že by ju oni ovplyvňovali, vyčkávali pred predajňou potravín, robili na ňu nátlak, alebo inak ju ovplyvňovali, aby vypovedala v ich prospech. Majú za to, že ak by táto svedkyňa vnímala ich konanie ako obťažovanie, ovplyvňovanie a ak aby poprela skutočnosti spisovania závetu, tak ako tvrdili žalovaní a ich právny zástupca, tak by to svedkyňa pravdepodobne povedala súdu a ak by chcela pomáhať im, tak by zrejme sa nesťažovala Mgr. G., že ju obťažujú a snažia sa ju ovplyvniť. V tejto súvislosti poukázali na to, že menovaná svedkyňa počas svojho výsluchu, či niekedy ju žalobcovia vyčkávali pred obchodom predajňou potravín za účelom kontaktovania, odpovedala: „Nie, opravdu nie. Aj keď sme sa stretli niekedy, však kolo nich som chodila do obchodu, alebo tak, ale sme sa rozprávali, čo ja viem, o takých bežných veciach, ako ale nič. K tomu sme sa nikdy nevrátili.“ Žalobcovia uviedli, že námietky právneho zástupcu žalovaného 1/, že žalobca 2/ dával svedkyňi pokyny kývnutím hlavy, sú iba ich subjektívne interpretácie pohybu hlavy žalobcu 2/ na znak súhlasu s tým, čo mu už svedkyňa pani E. povedala predtým na stretnutí vo februári 2018 v jej byte a ak by mal žalobca 2/ záujem na ovplyvňovaní svedkyne pokynmi hlavou, tak by nesedel počas 90 % času výsluchu svedkyne za jej chrbtom, ale zaujal by miesto, aby na neho videla. K listinám, ktoré svedkyňa predložila súdu, žalobcovia uviedli, že plne korešpondujú

so skutočnosťou, ktorú uviedli súdu, že sa so svedkyňou stretli za účelom objasnenia nezrovnalostí medzi rôznymi zneniami viacerých závetov a konceptu alografného závetu, pričom to bolo v čase, keď žalobca 2/ bol predvolaný notárkou JUDr. Školníkovou na prvé predbežné vyšetrenie ohľadom dedičského konania poručiiteľky ohľadom jednotlivých závetov, zisťovania majetku pripadajúceho do dedičstva (predovšetkým hnutelných vecí v byte poručiiteľky), atď. Uviedli, že oni za týmto účelom považovali za potrebné objasniť, prečo sa jednotlivé listiny závetov v tak krátkom časovom slede líšia, predovšetkým dodatok holografného závetu zo dňa 09.10.2017, kde všetky cenné veci (peniaze) chcela zanechať žalobcovi 2/, čo bolo aj v zhode s konceptom alografného závetu, kde všetky hnutelné veci mali byť zanechané žalobcovi 2/. Na základe uvedeného má žalobca 2/ dôvodné podozrenie, že mohol byť poškodený na svojich právach, mohlo ísť o omyl, chybu v písaní, prípadne mohlo dôjsť aj k spáchaniu trestného činu, pričom však vtedy o okolnostiach nebola žiadna informácia. Má za to, že potom bolo logické, že jediná možnosť bola opýtať sa na to svedkyne, pričom koncom januára 2018 išla po ulici okolo domu žalobcov svedkyňa pani E., kde jej žalobcovia spomenuli, že vo februári 2018 sa začne dedičské konanie, kde bola ona uvedená ako svedkyňa, a že žalobca 2/ je predvolaný na prvé predbežné šetrenie a ohľadom spisovania alografného závetu zo dňa 14.10.2017 sú určité nezrovnalosti a podozrenia. Uviedli, že svedkyňa pani E. im v krátkosti povedala stručne o okolnostiach spisovania alografného závetu, že na stretnutí 14.10.2017 sa čítala nahlas iba listina písaná rukou a že potom žalovaný 1/

odišiel a vrátil sa s listinou písanou na počítači, ale tá sa už nahlas nečítala a poručiiteľka a svedkyne ju iba podpísali. Z uvedeného potom nadobudol žalobca 2/ dôvodné podozrenie, že poručiiteľke mohol byť podstrčený zmenený text alografného závetu v bode týkajúcom sa hnutelných vecí, a to by mohlo vysvetliť nezrovnalosti medzi jednotlivými listinami závetov a konceptu alografného závetu. Preto sa aj s pani E. dohodli, že sa stretnú v jej byte začiatkom februára 2018, ešte pred termínom prvého predbežného vyšetrenia ohľadom dedičského konania u pani JUDr. Školníkovej a že žalobca 2/ pripraví detailné otázky o priebehu spisovania alografného závetu zo dňa 14.10.2017, keď toto stretnutie sa následne uskutočnilo začiatkom februára 2018, a to v deň fašiangového sprievodu v U. - P. a bolo to jediné stretnutie svedkyne E. s nimi. Uviedli, že žalobca 2/ čítal detailné otázky napísané na počítači, ktoré si pripravil a rukou si písal odpovede svedkyne pani E. vo forme poznámok a následne doma si tieto rukou písané odpovede prepísal na počítači dňa 15.05.2018 deň pred dedičským pojednávaním 16.05.2018, aby to mal ako podklady pri dedičskom pojednávaní, ak by sa tam riešili aj okolnosti spisovania alografného závetu zo dňa 14.10.2017 a aby vedel odpovedať presne. Uviedol, že tam ešte doplnil desiatu otázku a jednu kópiu na vedomie dal aj svedkyňi E. ako určitú zápisnicu zo spoločného stretnutia, keď uvedené otázky obsahujú aj štylistické nezrovnalosti, z ktorých vyplýva, že sa jednalo o zápis spisovaný práve žalobcom 2/, a že ide o zápis odpovedí svedkyne E. na jeho otázky.

2.9. Vo vzťahu k bodu 40. odôvodnenia napadnutého rozsudku žalobcovia namietli skutkový záver súdu prvej inštancie o vyčkávaní svedkyne E. žalobcami pred obchodom, keď svedkyňa G. mala túto informáciu povedať žalovanej 2/, avšak svedkyňa G. vypovedala, že uvedenú informáciu svedkyňi 2/ nepovedala.

2.10. Vo vzťahu k bodu 43. (prvý v poradí) odôvodnenia napadnutého rozsudku žalobcovia poukázali na to, že aj zo záveru súdu tam prezentovaného musí byť zrejmé, že prejav vôle poručiiteľky bol iný, ako je uvedené v alografnom záveťe zo 14.10.2017, keď súd tento rozpor nevyhodnotil ako zásadný pre neplatnosť žalobou napadnutého závetu, ale za podstatné považoval iba formálnu stránku právneho úkonu, a to podpis, keď neoddeliteľnou materiálnou stránkou právneho úkonu je aj prejav vôle.

2.11. Vo vzťahu k bodu 51. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie žalobcovia namietli, že medzi listinami v spise sa v rámci lekárskeých záznamov nenachádza dátum 08.07.2017, keď dôkaz listinou má byť poskytnutý ošetrujúcim lekárom a nie žalovaným 1/ prostredníctvom jeho právneho zástupcu, pričom takýto postup považujú žalobcovia za neštandardný.

2.12. Vo vzťahu k bodu 69. odôvodnenia rozsudku žalobcovia namietali záver súdu o tom, že súčasne prítomné svedkyne pani E. a pani Mgr. G. podľa § 476b OZ potvrdili svojím podpisom skutočnosti uvedené v predmetnej listine. Žalobcovia poukázali na závery súdnej teórie a praxe, ako aj judikatúry, podľa ktorej svedkovia nemusia poznať obsah závetu, a preto podpis svedkov sám o sebe nemôže potvrdzovať žiadne skutkové tvrdenia uvedené v texte závetu, pričom podpis svedkov je iba splnenie zákonnej povinnosti v zmysle § 476b OZ, že svedkovia sa musia na závet podpísať, a to bez ohľadu na to, či boli splnené aj ďalšie zákonné ustanovenia v § 476b OZ pre platnosť závetu. V tejto súvislosti poukázali aj na záver rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/93/2009, z ktorého vyplýva, že podpis svedkov na listine závetu neznamená potvrdenie skutkového tvrdenia uvedeného v texte závetu, ale ide iba o samostatnú a nezávislú zákonnú povinnosť svedkov v zmysle § 476b OZ druhej vety.

2.13. Vo vzťahu k bodom 70. a 71. odôvodnenia rozsudku žalobcovia namietali, že súd vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci, pretože v zmysle rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/93/2009 podpis svedkov na listine závetu neznamená potvrdenie skutkového tvrdenia uvedeného v texte závetu, ale ide iba o samostatnú a nezávislú zákonnú povinnosť svedkov v zmysle § 476b Občianskeho zákonníka druhej vety, keď opätovne poukázali na závery vyplývajúce z Nálezu Ústavného súdu SR III. ÚS 120/2020 z 19. augusta 2020, podľa ktorého bol súd povinný v prípade pochybností skúmať nielen formálnu stránku, ale aj materiálnu stránku právneho úkonu (prejav vôle) a súd považoval za podstatnú iba formálnu stránku právneho úkonu, pričom text svedeckej doložky je nepravdivý a nevychádza zo skutočného skutkového deja.

2.14. Vo vzťahu k bodu 72. odôvodnenia rozsudku žalobcovia namietali, že súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, keď svedkyňa E. považoval za nedôveryhodnú, pretože podľa jeho názoru nevypovedala pravdu, pričom netoleroval rozdielnosti v jej výpovedi, avšak na druhej strane toleroval viacero nezrovnalostí vo výpovedi pani svedkyne G., pričom

podľa ich názoru je podstatné pre dôveryhodnosť svedkyne E. to, že sa zhoduje s výpoveďou svedkyne G., že holografný závet sa nahlas čítal ako podklad pre napísanie alografného závetu a žalovaný 1/ ho dostal do ruky, aby ho išiel prepísať, a tiež, že poručiiteľka na listinu alografného závetu z 14.10.2017 nepovedala nič. Samotnú skutočnosť, že súd výpoveď svedkyne G. vyhodnotil ako vierohodnú, a to aj napriek niekoľkým nepravdivým tvrdeniam (prítomnosť šiestej osoby spravujúcej bankový účet poručiiteľky pri spisovaní závetu a fiktívne výroky tejto osoby, podpísanie svedkýň na listinu holografného závetu) a postupné rozpamätávanie sa svedkyne G., keď túto svedkyňu súd napriek tomu považoval za dôveryhodnú, považujú žalobcovia za rozpor so zásadou vyhodnotenia dôkazov súdom, keď takýmto selektívnym spôsobom vylúčil iba výpoveď svedkyne E. a za nedôveryhodnú považuje iba svedkyňu E., pretože nevypovedala pravdu, hoci aj svedkyňa G. v niektorých bodoch nevypovedala pravdu. Majú za to, že ak vo výpovedi svedka sa vyskytnú aj nepravdivé tvrdenia, neznamená to, že aj jeho ďalšie skutkové tvrdenia bez ďalšieho sú nepravdivé, keď takéto prístup súdu je účelový a zjednodušujúci.

2.15. Vo vzťahu k bodu 73. odôvodnenia napadnutého rozsudku žalobcovia poukázali na viaceré rozpory vo výpovedi svedkyne G. vo vzťahu k tomu, ktorý závet sa nahlas čítal a koľko závetov bolo podpísaných, pričom poukázali na to, že z vykonaného dokazovania vyplynulo, že svedkyňa G. tvrdila, že podpísala rukou písaný holografný závet a aj prepísaný alografný závet, z čoho vyvodili, že záver súdu, že svedkyňa G. dňa 14.10.2017 iba raz podpísala závet, sa nezakladá na pravde a vychádza z nesprávnych skutkových tvrdení. Súčasne namietali, že tvrdenie súdu „rozhodné bolo aj, že svedkyňa G. vypovedala o tom, že iba raz sa podpisovala ako svedkyňa na závete“, pričom po detailnej analýze zvukového záznamu výsluchu svedkyne G. žalobcovia konštatovali, že takéto tvrdenie svedkyňa G. nikdy nepovedala, a preto majú za to, že súd svojoľne vytvoril nepravdivé skutkové tvrdenie v ich neprospech, keď navyše to uvádza samotný súd v bode 54. odôvodnenia rozsudku, kde uvádza, „nevyjadřila sa, koľkokrát podpisovali...“, keď v skutočnosti sa k počtu podpisov odmietla vyjadriť.

2.16. Vo vzťahu k bodu 75. odôvodnenia rozsudku žalobcovia namietali záver súdu prvej inštancie spočívajúci v tom, že výpovede pani G. a žalovaných 1/ a 2/ si svojím obsahom neodporovali, keď poukázali na to, že ich výpovede si odporujú vo viacerých bodoch, a to aj v podstatnej skutočnosti, že žalovaný 1/ mal ísť prepísať holografný závet zo dňa 25.09.2017 aj s dodatkom zo dňa 09.10.2017 ako podklad k napísaniu alografného závetu zo dňa 14.10.2017 a on takúto skutočnosť poprel. Žalobcovia majú za to, že výpovede žalovaných o skutočnostiach, že poručiiteľka prejavila aj výslovný súhlas s obsahom alografného závetu, sú právne irelevantné, keďže k dosvedčeniu sú povolaní iba dvaja svedkovia závetu a pokiaľ súd tvrdí, že „bez námietok túto svoju poslednú vôľu podpísala, o tom vypovedala aj svedkyňa pani G.“, tak tým nie je splnené ustanovenie o výslovnom prejave, nakoľko ide o konkludentný prejav a navyše potrebné svedectvo dvoch svedkov a súd sa odvoláva iba na svedkyňu G., takže nie je naplnená zákonná požiadavka na svedectvo dvoch svedkov.

2.17. Vo vzťahu k bodu 76. odôvodnenia rozsudku namietali záver súdu prvej inštancie o tom, že závet zo dňa 14.10.2017 bol spôsobilým nahradiť závet zo dňa 25.09.2017 a jeho dodatok zo dňa 09.10.2017, keď majú za to, že uvedený záver súdu nie je ničím podložený, nakoľko aj svedkyňa G. vypovedala: „Potom sa ten papier, ja to takto nazvem, zobral a prepísal sa do úradnej formy ako, a tým to končilo a my sme sa rozišli“, pričom na otázku súdu: „Do úradnej formy, to čo myslíte?“ svedkyňa G. pokračovala: „No prepísaný strojom. Tak neviem, či na počítači alebo na klasickom stroji.“ Z uvedeného žalobcovia vyvodili, že poručiiteľka nechcela spísať nezávislý nový závet, ale iba chcela, aby holografný závet zo dňa 25.09.2017 aj s dodatkom zo dňa 09.10.2017 bol prepísaný na počítači s uvedením parciel a mala sa zmeniť iba forma, ale podstatné náležitosti mali byť zachované, pričom poukázali na to, že keď podala poručiiteľka žalovanému 1/ holografný závet zo dňa 25.09.2017 aj s dodatkom zo dňa 09.10.2017, aby to išiel prepísať na počítači, tak nie je možné interpretovať, že chcela spísať nový, nezávislý závet, ale práve naopak, z výpovede svedkyne G. sa holografný závet zo dňa 25.09.2017 aj s dodatkom zo dňa 09.10.2017 aj čítal. Žalobcovia potom majú za to, že pokiaľ súd vychádzal z výpovede G., tak je zvláštne, že túto časť jej výpovede ignoruje.

2.18. Vo vzťahu k bodu 80. odôvodnenia rozsudku žalobcovia poukázali na výpoveď žalovaného 1/, že tento vypracoval 5 vyhotovení alografného závetu, pričom v spise sa v pripojenej veci nachádzajú dve listiny alografného závetu z 14.10.2017 s číselným označením v pravom hornom rohu „7“ a „- 42 -“, pričom obidve listiny sú notársky overené, kópie z dvoch rôznych originálov (podľa porovnania podpisov poručiiteľky a dvoch svedkýň), z čoho možno vyvodiť, že existencia dvoch originálov alografných závetov zo 14.10.2017 je notársky potvrdená, a to úradným záznamom o predložení originálu alografného závetu

žalovaným 1/ z 31.01.2018 a osvedčovacou doložkou o zhodnosti kópie s originálom alografného závetu, ktorý priniesol dňa 09.02.2018 žalobca 2/, keď originály závetov musia byť v notárskej úschove a súd si ich mohol vyžiadať. Na základe uvedeného majú žalobcovia za to, že súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, že existencia viacerých originálov v spore preukázaná nebola a na základe nesprávneho závetu sa ani nezaoberal námietkou absolútnej neplatnosti právneho úkonu z dôvodu existencie viacerých originálov závetu s rovnakým dátumom.

2.19. Vo vzťahu k bodu 81. odôvodnenia rozsudku žalobcovia namietali tvrdenie žalovaných o tom, ako poručiiteľka vnímala cenné veci, keď ich tvrdenie považujú za účelové a zavádzajúce a nezakladajúce sa na pravde, pričom poukázali na to, že žalovaný 1/ a žalovaná 2/ si aj v rôznych častiach výpovede odporovali a účelovo menili ich význam. Vysvetlenie, ako vnímala cenné veci poručiiteľka, napísala vlastnoručne samotná poručiiteľka, keď v dodatku holografného závetu z 09.10.2017 jednoznačne uviedla, že ako cenné veci vníma predovšetkým peniaze uvedené ako príklad. Žalobcovia považujú potom tvrdenia žalovaných (spochybujúce v tom, že ako cenné veci vnímala poručiiteľka starú chladničku, televízor a bežné zariadenie bytu,) za absurdné, keď poručiiteľka vlastnila v byte ako hnutelné veci aj zlaté šperky, peňažnú hotovosť, vlastnila ako hnutelné veci aj peňažné vklady v bankách. Zastávajú názor, že ak by to bolo tak, že podľa žalovaného 1/ poručiiteľka chcela, aby hnutelné veci v jej byte na G. pripadli žalobcovi 2/ a neboli predmetom závetu, ako tvrdí súd, tak de facto zriadením alografného závetu zo 14.10.2017 by pripadlo žalovanému 1/ 2/3 aj z týchto hnutelných vecí, lebo tento závet nerieši všetky hnutelné veci, teda aj veci, ktoré podľa vyjadrenia žalovaných mali zostať v byte na G., s ktorými sa stotožnil súd a závet takúto možnosť fakticky zrušil a nebolo by ich možné dediť na základe žiadneho dedičského titulu ani zo zákona, keďže sa stali predmetom alografného závetu. Majú za to, že prednosť má interpretácia cenných vecí samotnej poručiiteľky a nie žalovaných, keďže interpretácia poručiiteľky je vlastnoručne napísaná na písomnej listine podpísanej poručiiteľkou.

2.20. Vo vzťahu k bodu 83. odôvodnenia rozsudku, a to záveru súdu prvej inštancie, že lekárske správy, ktoré doložil na návrh žalobcov 1/ a 2/ žalovaný 1/, preukazujú skutočnosti, pre ktoré žalobcovia žiadali vykonať tieto dôkazy v súvislosti s dôveryhodnosťou žalovaného 1/, t. j. že žalovaný 1/ neklamal, keď tvrdil návštevy u poručiiteľky pred spísaním závetu dňa 14.10.2017, a to v dňoch, keď navštevoval lekára, žalobcovia uviedli, že oni nežiadali o vykonanie uvedeného dôkazu listinou v súvislosti s dôveryhodnosťou žalovaného 1/, ale na overenie, či medzi 09.10.2017 a 14.10.2017 mohlo dôjsť k stretnutiu za účelom konzultácie obsahu alografného závetu a vykonaním dôkazu listinou. Podľa ich názoru bolo preukázané, že k takémuto stretnutiu nemohlo dôjsť, nakoľko sa podľa žalovaného 1/ uskutočnili jeho stretnutia s poručiiteľkou iba v čase jeho lekárskeho vyšetrení v U..

2.21. Vo vzťahu k bodu 84. odôvodnenia rozhodnutia žalobcovia opätovne namietali v súvislosti s dôveryhodnosťou svedkyne G., že jej dcéra mala byť podľa napádaného závetu podľa bodu 5 osobou, ktorej mal byť vyplatený podiel z predaja nehnuteľností, pričom poručiiteľka nepotrebovala opatrovateľku, ako vyplývalo z výpovede žalovanej 2/, lebo zomrela v nemocnici. V tejto súvislosti poukázali na to, že svedkyňa G. vypovedala, že poslala dcéru na výpomoc do domácnosti poručiiteľky a v zošite poručiiteľky je uvedená jej vlastnoručným podpisom medzi opatrovateľkami dcéra svedkyne G. U. L., rod. G., z dôvodu čoho žalobcovia navrhujú na dokazovanie v rámci ustanovenia o novotách v odvolacom konaní dôkaz listinou - zošit poručiiteľky so zoznamom opatrovateľiek, keďže súd prvej inštancie dal do odôvodnenia rozsudku, že nebolo a má to vplyv na posúdenie nestrannosti G.. Majú za to, že uvedená skutočnosť dokazuje pravdivosť ich tvrdení, že dcéra svedkyne G. robila opatrovateľku poručiiteľke, pričom samotná skutočnosť, že dcéra (blízka osoba) svedkyne G. bola uvedená medzi opatrovateľkami, ktoré mali nárok na výplatu podielu z predaja nehnuteľností v zmysle želaní poručiiteľky, aj keď nie je právne nárokovateľný, mohol ovplyvniť svedkyňu G., že mohla mať očakávanie takéhoto plnenia pre jej blízku osobu, a teda dôvod mať pozitívny postoj k strane žalovaných a negatívny postoj k strane žalobcov, a teda svedčiť v prospech žalovaných. Z uvedeného dôvodu potom majú žalobcovia za to, že nie je možné považovať svedkyňu G. za celkom nestranného svedka, pretože je v konflikte záujmov, o čom svedčí aj skutočnosť, že pokiaľ vypovedala spontánne na výzvu súdu, aby pravdivo a úplne vypovedala o skutočnostiach spisovania alografného závetu dňa 14.10.2017 a nič nezamĺčala, tak nič nehovorila v zmysle, že by sa listina alografného závetu čítala hromadne nahlas, pričom opísala celý skutkový dej spisovania závetu, a uvedené začala tvrdiť, až keď sa na to opýtal právny zástupca žalovaného 1/.

2.22. Vo vzťahu k záveru súdu prvej inštancie v bode 85. odôvodnenia rozsudku (týkajúceho sa posúdenia dôveryhodnosti svedkyne G.) žalovaní namietali nedôveryhodnosť svedkyne G., ktorá si viacero detailných informácií nepamätala a navyše uviedla viacero detailných skutkových tvrdení, z ktorých niektoré sa preukázateľne nestali (napríklad prítomnosť šiestej osoby spravujúcej bankový účet poručiteľky na spisovanie závetu a fiktívne výroky tejto osoby v súvislosti s hromadným čítaním alografného závetu z 14.10.2017, ako aj tvrdenie o podpísaní listiny holografného závetu zo dňa 25.09.2017 aj s dodatkom zo dňa 09.10.2017, ktorú svedkyňa E. odovzdala súdu). Majú za to, že súd prvej inštancie sa nechal ovplyvniť vystupovaním svedkyne G. a vyhodnocoval jej vonkajší prejav, aj keď v obsahu jej výpovede sú aj nepravdivé tvrdenia a rozpory.

2.23. Žalobcovia súčasne namietali nesprávny procesný postup súdu prvej inštancie, čo podľa nich zakladá odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. b) CSP, majú za to, že súdu prvej inštancie nič nebránilo vypočuť svedkyňu E., ako aj svedkyňu G.

na tom istom pojednávaní, a napriek tomu vykonal výsluch svedkyne E.

na pojednávaní dňa 23.03.2022 a výsluch svedkyne Z. G. až na pojednávaní zo dňa 29.06.2022.

2.24. Žalobcovia taktiež namietali, že im bola uznesením súdu zo dňa 09.12.2021 poskytnutá lehota na vyjadrenie k vyjadreniu žalovanej 2/ 7 dní a žalovaná 2/ doručila odpoveď po 28 dňoch. Na základe uvedeného majú žalobcovia za to, že žalovaná 2/ bola týmto spôsobom neoprávnene procesne zvýhodnená a bol porušený princíp rovného postavenia strán sporu v zmysle čl. 6 ods. 1 CSP. Taktiež namietali výpoveď svedkyne Mgr. Z. G. aj z dôvodu jej konfliktu záujmov a zaujatosti, keď opätovne poukázali na to, že jej dcéra U. L., rod. G. ako opatrovatelka poručiteľky by reálne mala plnenie z alografného závetu posledná vôľa - závet zo dňa 14.10.2017, konkrétne z bodu 5, kde by ako jedna z opatrovateliek poručiteľky L. P. na základe bodu č. 5 alografného závetu mohla mať plnenie po splnení podmienky predaja domu, čo považujú oni za reálny predpoklad, keď „opatrovateľskej službe a opatrovatelkám, ktoré sa o ňu postarajú v jej posledných dňoch, odkazuje spolu 8/16 rovným dielom v prípade odkázanosti na ich služby až do výšky 10.000 Eur“. Súčasne poukázali na ust. § 476f Občianskeho zákonníka, podľa ktorého závetom povolaný a nezákonný dedič a osoby im blízke nemôžu pri vyhotovovaní závetu pôsobiť ako úradné osoby, svedkovia, pisatelia, tlmočníci alebo predčitelia. Na základe uvedeného majú žalobcovia za to, že svedkyňu Mgr. Z. G. nie je možné považovať ako nestrannú a nezaujatú, nakoľko je v záujme jej blízkej osoby, aby svedčila skôr v prospech žalovaných, pretože z úspechu žalovaných v súdnom spore by vyplýval vysoko pravdepodobný finančný prospech pre jej dcéru zo strany žalovaných na základe znenia napadnutého alografného závetu. Súčasne poukázali

na negatívny vzťah pani G. k žalobcovi 2/, ktorý sa prejavil v situácii, keď sa žalobca 2/ snažil telefonicky kontaktovať s ňou.

2.25. Na základe uvedeného žalobcovia navrhli, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

3. Žalovaná 2/ vo vyjadrení k odvolaniu v celom rozsahu poprela tvrdenia žalobcov obsiahnuté v odvolaní. Zdôraznila, že listina označená ako „posledná vôľa - závet“ zo dňa 14.10.2017 obsahuje všetky zákonné náležitosti v súlade s ust. §476b OZ, a preto je predmetný závet platným právnym úkonom a listiny, označené ako „závet - testament“ z 25.09.2017 v znení jeho dodatku z 09.10.2017, na ktoré sa žalobcovia odvolávajú, sa vzhľadom na existenciu nového platného závetu zo dňa 14.10.2017 podľa § 480 ods. 1 OZ, vznikom nového platného závetu zrušili. K výsluchu svedkyne p. E. žalovaná 2/ uviedla, že výpoveď tohto svedka nemožno brať za objektívny dôkazný prostriedok, nakoľko, ako svedkyňa p. E. uviedla, so žalobcami je v rodinnom stave cez starých rodičov. Žalovaná 2/ súčasne upriamila pozornosť na tú skutočnosť, že priebeh podpisovania napadnutého závetu svedkyňa spolu so žalobcami viackrát odkomunikovala, a preto nemožno nemať pochybnosti o nezaujatosti svedkyne p. E., pričom osobné stretnutia, ako aj predloženie otázok tejto svedkyne vyplýva aj z výsluchu žalobcu 2/, ako aj z jej výpovede. Žalovaná 2/ uviedla, že z výsluchu svedkyne p. E. jednoznačne nevyplýva, že poručiteľka so znením napadnutého závetu „posledná vôľa - závet“ zo dňa 14.10.2017 nebola oboznámená, čo vyplýva z jej vyjadrenia „Keď tam prišla, boli tam obaja žalovaní, ktorých nepoznala, že sa čítala listina napísaná rukou, obsah si nepamätala, že ju čítal p. N. a že si pamätala, že po dočítaní poručiteľka povedala „v poriadku“ a potom p. N. odišiel, že dlho čakali a keď sa vrátil, text bol napísaný na počítači, že túto listinu že nahlas nečítali, túto listinu podpísali - poručiteľka aj svedkyne a že si nevedela spomenúť, či si túto listinu stihla poručiteľka aj prečítať“, pričom ďalej na pojednávaní dňa 23.02.2022 na otázku

žalobcu 2/ uviedla: „Vypovedala, že poručiiteľka nepovedala k závetu, že je to jej posledná vôľa, tiež, že s istotou nemôže povedať, že si poručiiteľka prečítala listinu, ktorú priniesol žalovaný v rade 1/. Súčasne uviedla aj, že to bolo samozrejmé, že doniesli, prečítali a medzitým sa rozprávali...“. Z uvedeného sa podľa žalovanej 2/ vo výpovedi menovanej svedkyne javia značné rozpory v tvrdeniach, či si poručiiteľka závet zo dňa 14.10.2017 prečítala. Pri výpovedi na pojednávaní dňa 23.03.2022 taktiež uviedla, že so žalovanými nebola, a až po tom, ako žalovaní uviedli, že spolu boli, svedkyňa p. E. uviedla: „že má 88 rokov a si nespomína na to, že by sa stretli“. Uvedené dokazuje, že svedkyňa si vzhľadom na svoj pokročilý vek nevie vybaviť udalosti, tak ako skutočne boli, lebo je jednoznačné že dňa 14.10.2017 pri spisovaní listiny „posledná vôľa - závet“ sa spolu so žalovanými stretla. Žalovaná 2/ má za to, že vo výpovedi svedkyne sú jasné nezrovnalosti so skutočným preukázaným stavom, a to napríklad pri tvrdení svedkyne p. E. „Na otázku pr. zast. žalobcov, ako bola napísaná tá listina, ktorú čítal p. N., svedkyňa vypovedala, že išiel domov, že to napíše, doniesol to a to odsúhlasili, tak, že to svedkyňa podpísala. Tiež, že si nespomína, koho ešte videla túto listinu podpísať. Doplnila, že len ona.“, pričom je jednoznačne preukázané že listina bola podpísaná oboma svedkami a poručiiteľkou.

3.1. Žalovaná 2/ poukázala aj na skutočnosť, že svedkyňa p. E. sa pri svojej odpovedi na pojednávaní dňa 23.02.2022 pozrela na p. M., ktorá kýval hlavou, keď bolo položená otázka, čo podľa právneho zástupcu žalovanej 2/ bol signál svedkyne, že má súhlasne odpovedať a uvedenú skutočnosť dal právny zástupca žalovanej 2/ aj zaprotokolovať. Žalovaná 2/ súčasne uviedla, že na pojednávaní dňa 29.06.2022 bola vypočutá svedkyňa p. G. (poznámka odvolacieho súdu: správne malo byť aj v ďalšej časti vyjadrenia uvedené „G.“), ktorá s istotou vypovedala o priebehu spisovania závetu dňa 14.10.2017 : „K č.l. 7 na otázku, či túto niekto čítal pred tým, ako ju išli podpísať vypovedala „áno, čítal“. Nevedela, kto ju čítal, ale vypovedala, že sa čítala na sto percent. Následne vypovedala, že si myslí, že to čítal ten pán, čo ju doniesol prepísanú. Nepamätala si, v koľkých vyhotoveniach bola predmetná listina vyhotovená, Vypovedala, že sa čítala hromadne pre všetkých. Poručiiteľka k tejto listine nemala výhrady.“ Uvedenú skutočnosť svedkyňa viackrát vo výpovedi potvrdila, pričom uviedla aj „jednoznačne vyhlasujem“. Žalovaná 2/ poukázala na skutočnosť, že svedkyne p. G. i vzhľadom na svoj pokročilý vek vypovedala o okolnostiach spisovania závetu zo dňa 14.10.2017 jasne, v jej výpovedi sa nevyskytujú rozpory a vzhľadom na jej vzťah k veci vystupovala nezáujato a objektívne. Žalovaná 2/ výslovne poprela že uvedeným konaním žalovaných pri spisovaní závetu dňa 14.10.2022 uviedli poručiiteľku L. P. do omylu. Všetky tvrdenia žalobcov v odvolaní sú účelové a ničím nepodložené tvrdenia, ktoré sú jednoznačne vyvrátené vykonanými dôkazmi, a to výsluchom svedkyne p. G.. Za rovnako rozhodujúcu považuje žalovaná 2/ aj skutočnosť, že poručiiteľka v čase spisovania závetu dňa 14.10.2017 bola schopná čítať a písať, pričom listina „Posledná vôľa - závet“ zo dňa 14. októbra 2017, napísaná podľa § 476b OZ, spĺňa všetky náležitosti, ktoré zákon na jej platnosť podľa uvedeného zákonného ustanovenia vyžaduje. Uviedla, že podmienkou platnosti takéhoto závetu je, že musí byť poručiiteľom, ktorý je schopný čítať a písať vlastnoručne podpísaný a že tieto skutočnosti potvrdili vlastnoručným podpisom prítomné svedkyne p. E. a p. Mgr. G. a svoje podpisy nespochybnili, pričom uvedené skutočnosti jednoznačne preukazujú, že text závetu zodpovedá skutočnej vôli poručiiteľa.

3.2. Žalovaná 2/ je presvedčená, že všetky tvrdenia uvedené v odvolaní žalobcov sú účelové a okresný súd správne posúdil skutkový stav a na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym zisteniam, a preto navrhla, aby odvolací súd rozhodnutie okresného súdu zo dňa 27.07.2022 ako rozhodnutie vo výroku správne v celom rozsahu potvrdil. Zároveň navrhla, aby súd jej odvolací súd priznal trovy právneho zastúpenia v odvolacom konaní.

4. Žalovaný 1/ vo vyjadrení k odvolaniu poprel tvrdenia žalobcov, ktoré uviedli v odvolaní proti rozsudku, pretože sú v ňom uvedené polopravdy a klamstvá, pričom napadnutý rozsudok považuje po vecnej a procesnej stránke za správny, a preto navrhol, aby ho odvolací súd potvrdil.

4.1. Vo vzťahu k výpovedi svedkyne pani E. žalovaný 1/ uviedol, že jej výpoveď považuje za neobjektívnu, nakoľko ona sama pred súdom uviedla, že je so žalobcami v príbuzenskom pomere, a to cez starých rodičov, pričom zo zápisnice o pojednávaní zo dňa 17.04.2019 (na strane 6) vyplýva, že žalobcovia boli s pani E. asi dvakrát, keď žalobca 1/ na otázku súdu, čo bolo obsahom týchto návštev uviedol: „Toto sme prejednávali“ a na otázku súdu, čo bolo obsahom druhej návštevy, žalobca 1/ uviedol: „Nejaké doplnky tam boli. Ja si to už nepamätám“. Žalovaný 1/ súčasne uviedol, že na pojednávaní súdu prvej inštancie zo dňa 23.03.2022 pani E. zákonnej sudkyne omylom predložila desať otázok, ktoré jej mali položiť žalobcovia, pričom na otázku zákonnej sudkyne, kto jej ich dal, pani E. odpovedala: „To mi

dal asi U. M..“ Na otázku, či tu prítomný, svedkyňa uviedla: „Áno“, pričom žalobca 2/ to priznal. Žalovaný 1/ súčasne poukázal na to, že priebeh podpisovania napadnutého závetu svedkyňa spolu so žalobcami viackrát odkomentovala, a preto nemožno nemať pochybnosti o jej nezaujatosti, čo sa podľa jeho názoru v konaní preukázalo. Žalovaný 1/ súčasne poukázal na to, že z výsluchu pani E. jednoznačne nevyplýva, že poručiiteľka so znením napadnutého závetu zo dňa 14.10.2017 nebola oboznámená, čo vyplýva z jej vyjadrenia „keď tam prišla, boli tam obaja žalovaní, ktorých nepoznala, že sa čítala listina napísaná rukou, obsah si nepamätala, že ju čítal pán N. a že si pamätala, že po dočítaní poručiiteľka povedala „v poriadku“, a potom pán N. odišiel, že dlho čakali, a keď sa vrátil, text bol napísaný na počítači, že túto listinu nahlas nečítali, túto listinu podpísali - poručiiteľka aj svedkyňa a že si nevedela spomenúť, či si túto listinu stihla poručiiteľka aj prečítať.“ Žalovaný 1/ súčasne uviedol, že svedkyňa pani E. na pojednávaní dňa 23.03.2022 na otázku žalobcu 2/ uviedla, že poručiiteľka nepovedala k závetu, že je to jej posledná vôľa, tiež, že s istotou nemôže povedať, že si poručiiteľka prečítala listinu, ktorú priniesol Ing. N. a zároveň uviedla aj to, že bolo samozrejmé, že doniesli, prečítali a medzitým sa rozprávali, pričom sa v jej výpovedi javia značné rozpory v tvrdeniach, či si poručiiteľka závet zo 14.10.2017 prečítala. Súčasne poukázal na to, že na pojednávaní dňa 23.03.2022 svedkyňa pani E. tiež uviedla, že so žalovanými nebola, a že potom, ako žalovaní uviedli, že spolu boli, svedkyňa E. uviedla, že má 88 rokov a že si nespomína na to, že by sa stretli, čo potvrdzuje, že svedkyňa si vzhľadom na svoj pokročilý vek nevie vybaviť udalosti, tak ako skutočne boli, lebo je jednoznačné, že dňa 14.10.2017 pri podpisovaní listinného závetu zo dňa 14.10.2017 sa spolu so žalovanými stretla. Poukázal na to, že vo výpovedi svedkyne pani E. sú jasné nezrovnalosti so skutočným preukázaným stavom, a to napríklad pri jej tvrdení, keď na otázku právneho zástupcu žalobcov, ako bola napísaná tá listina, ktorú čítal Ing. N., svedkyňa odpovedala, že išiel domov, že to napíše, doniesol to, a to odsúhlasili tak, že to svedkyňa podpísala a ďalej uviedla, že si nespomína, koho ešte videla tú listinu podpísať, pričom doplnila, že len ona, pričom je jednoznačne preukázané, že listina bola podpísaná oboma svedkami a poručiiteľkou.

4.2. K výpovedi svedkyne Mgr. G. žalovaný 1/ uviedol, že táto bola vypočutá na pojednávaní dňa 29.06.2022, pričom s istotou vypovedala o priebehu spisovania závetu zo 14.10.2017 a na otázku, či túto niekto čítal aj predtým, ako ju išli podpísať, povedala „áno, čítal“. Pripustil, že je pravdou, že nevedela, kto ju čítal, ale povedala, že sa čítala na 100 % a ďalej vypovedala, že si myslí, že to čítal ten pán, čo ju doniesol prepísanú. Poukázal na to, že Mgr. G. si nepamätala v koľkých vyhotoveniach bol závet zo 14.10.2017 vyhotovený a vo výpovedi potvrdila, že sa čítal hromadne pre všetkých, a tiež uviedla, že poručiiteľka k závetu zo 14.10.2017 nemala výhrady a svedkyňa Mgr. G. uvedenú skutočnosť viackrát vo svojej výpovedi potvrdila, pričom to zdôraznila slovami „jednoznačne vyhlasujem“. Žalovaný 1/ poukázal na skutočnosť, že svedkyňa Mgr. G. i vzhľadom na svoj pokročilý vek vypovedala o okolnostiach spisovania závetu zo dňa 14.10.2017 jasne, logicky a zrozumiteľne, v jej výpovedi sa nevyskytujú rozpory a vzhľadom na jej vek k veci možno konštatovať, že vystupuje nestranné a objektívne. Žalovaný 1/ jednoznačne poprel, že by jeho konanie a konanie jeho sestry pri spisovaní závetu zo dňa 14.10.2017 uviedlo poručiiteľku L. P. do omylu.

4.3. Žalovaný 1/ je presvedčený, že tvrdenia žalobcov uvedené v odvolaní sú účelové a ničím nepodložené, ktoré sú jednoznačne vyvrátené vykonanými dôkazmi, a to výsluchom svedkyne Mgr. G., keď veľmi dôležitou je skutočnosť, že poručiiteľka v čase spisovania závetu zo dňa 14.10.2017 bola spôsobilá a schopná čítať a písať. Žalovaný 1/ je presvedčený, že závet zo dňa 14.10.2017 je vypracovaný v súlade s § 476b Občianskeho zákonníka, spĺňa všetky náležitosti, ktoré zákon na jeho platnosť podľa uvedeného zákonného ustanovenia vyžaduje. Súčasne poukázal na to, že podmienkou platnosti takéhoto závetu je, že musí byť poručiiteľom, ktorý je schopný čítať a písať, vlastnoručne podpísaný, pričom tieto skutočnosti boli v konaní preukázané, a tieto skutočnosti potvrdili vlastnoručným podpisom prítomné svedkyne pani E. a Mgr. G. a svoje podpisy v konaní pred súdom nespochybnili. Má za to, že uvedené skutočnosti jednoznačne preukazujú, že text závetu zodpovedá skutočnej vôli poručiiteľky.

4.4. Pokiaľ žalobcovia v odvolaní na strane 5 okrem iného uvádzajú „medzi 09.10.2017 a 14.10.2017 už nebol žiadny termín lekárskej kontroly...“, žalovaný 1/ k tomu uviedol, že to však nesvedčí o tom, či v tom čase s poručiiteľkou komunikoval alebo nie, pričom uviedol, že on mohol telefonovať, prípadne sa u nej zastaviť aj bez lekárskej kontroly a po tak dlhom čase už ani nevie, ako to presne bolo. Zdôraznil, že je onkologický pacient a jeho ochorenie má vplyv aj na jeho pamäť.

4.5. Na základe uvedeného navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a priznal mu právo na náhradu trov konania v odvolacom konaní v rozsahu 100 %.

5. Žalobcovia 1/ a 2/ v odvolacej replike poukázali na to, že žalovaný 1/ a žalovaná 2/ sa vo svojom vyjadrení zamierali na spochybnenie svedkyne E. z hľadiska jej dôveryhodnosti a nestrannosti, keď však vychádzajú z vykonaného dokazovania a ich odvolanie je postavené predovšetkým na výpovedi žalovaného 1/, na zhodnej časti výpovede svedkyne G. so svedkyňou E., z časti výpovede svedkyne G., kde uviedla, že poručiiteľka neuviedla žiadny výslovný prejav, že alografný závet z 14.10.2017 je jej posledná vôľa, z výpovede žalovanej 2/, z listinného dôkazu - konceptu alografného závetu a z vykonaného dokazovania listinou - dátumy lekárskeho kontrol žalovaného 1/ v U. z relevantného obdobia. Zdôraznili, že z výpovede svedkyne E. v odvolaní vychádzali iba okrajovo, nakoľko po vykonanom dokazovaní na súdnych pojednávaniach sa zistili vyššie uvedené kľúčové zdroje dôkazov, ktoré dokazujú opodstatnenosť žaloby a absolútnu neplatnosť alografného závetu z 14.10.2017. Majú za to, že spochybňovanie svedkyne E. nie je v súčasnosti už pre posúdenie veci rozhodujúce, keď paradoxne sa žalovaní odvolávajú na výpoveď svedkyne E., že si nevedela spomenúť, či si poručiiteľka stihla prečítať listinu alografného závetu, takže si odporujú. To, či si listinu prečítala poručiiteľka, neuviedla žiadna svedkyňa a podstatné je to, že sa dokazovaním podarilo preukázať, aká bola vôľa poručiiteľky (materiálna stránka právneho úkonu, aký má byť obsah textu alografného závetu z 14.10.2017).

5.1. Opätovne poukázali na to, že tvrdenia žalovaných, že pod cennými vecami poručiiteľka rozumela starú chladničku a starý televízor, sú absurdné, zavádzajúce a špekulatívne, pričom sama poručiiteľka jednoznačne uviedla v dodatku holografného závetu zo dňa 09.10., že pod cennými vecami rozumie predovšetkým peniaze, čo je aj logické a zodpovedá bežnému výkladu pojmu cenné veci. Považujú za zarážajúce, že aj súd sa stotožnil s takouto argumentáciou žalovaných, že pod pojmom cenné veci je potrebné chápať staré a nepotrebné veci a nie peniaze, zlaté šperky a podobne, pričom prednosť by mala mať interpretácia cenných vecí od samotnej poručiiteľky a nie žalovaných, keďže interpretácia poručiiteľky je vlastnoručne napísaná na listine holografného závetu podpísanej poručiiteľkou. Žalobcovia uviedli, že žalovaný 1/ sám vo svojej výpovedi uviedol, že poručiiteľka mu povedala, aby hnutelné veci v byte na G. pripadli žalobcovi 2/, pričom otázka pred uvedenou odpoveďou bola sformulovaná jasne, zrozumiteľne a jednoznačne, že čo povedala poručiiteľka žalovanému 1/, aby bolo napísané v záвете o hnutelných veciach a týkala sa obsahu alografného závetu zo 14.10.2017 v bode hnutelné veci a nie, že čo sa v záвете nemá riešiť, alebo čo má zostať v byte poručiiteľky. Žalovaný 1/ svoju výpoveď začal korigovať až potom, ako jeho sestra (žalovaná 2/) nahlas vstúpila do jeho výpovede a upozornila ho, že hnutelné veci mali byť delené na tretiny, za čo ju súd napomenul. Z uvedeného žalobcovia vyvodili, že z výpovede žalovaného 1/ vyplýva, že poručiiteľka mala inú vôľu ako text, ktorý potom priniesli napísaný na počítači, a teda prejav vôle poručiiteľky nie je zhodný s formálnym úkonom podpisu listiny alografného závetu z 14.10. a nebol žiadny dôvod, aby žalovaný 1/ zmenil jej poslednú vôľu, pričom tak urobil svojvoľne bez upozornenia poručiiteľky a nemal na to žiadny súhlas od poručiiteľky. Majú za to, že žalovaný 1/ bol povinný rešpektovať poslednú vôľu poručiiteľky, a do alografného závetu z 14.10.2017 mal preto napísať, že všetky hnutelné veci v byte poručiiteľky odkazuje Ing. U. M.. Pokiaľ žalovaní vo svojom vyjadrení hodnotili výpoveď svedkyne G. ako nezaujatú a objektívnu, tak vyjadrili súhlas aj s tým, že svedkyňa G. vo výpovedi z 22.06.2022 na pojednávaní uviedla, že dňa 14.10.2017 počas prípravy alografného závetu sa v miestnosti nahlas čítal rukou napísaný holografný závet zo dňa 25.09.2017 aj s dodatkom zo dňa 09.10.2017 (č. l. 385), a ten bol určený poručiiteľkou ako podklad pre alografný závet a mal byť iba prepísaný do „úradnej formy“. V nadväznosti na uvedené poukázali na to, že svedkyňa G. poznala holografný závet zo dňa 25.09.2017, ktorý sa nachádza v spise na č. l. 385 a aj dodatok zo dňa 09.10.2017, čo je pre dokazovanie podľa názoru žalobcov 1/ a 2/ kľúčové, pretože vypovedala zhodne s výpoveďou svedkyne E., a to jednoznačne dokazuje, že žalovaný 1/ priniesol odlišný text závetu, pretože v holografnom záвете s dodatkom zo dňa 09.10.2017 sa nikde nepíše, že by sa mali hnutelné veci rozdeliť rovným dielom na tretiny medzi dedičov v bode 1. a 3. alografného závetu, ale v dodatku holografného závetu zo dňa 09.10. sa výslovne píše, že všetky cenné veci (peniaze) odkazuje výlučne synovcovi Ing. U. M. (žalobcovi 2/), pričom súd prvej inštancie tento kľúčový dôkaz v rozsudku úplne ignoroval.

5.2. Žalobcovia opakovane poukázali na to, že dokazovaním bolo zistené, že závet - testament zo dňa 25.09.2017 v znení dodatku zo dňa 09.10.2017 mal byť iba prepísaný mechanicky do alografného závetu zo 14.10.2017 a bol vyjadrením prejavu vôle poručiiteľky, ktorý je možné takýmto spôsobom spoľahlivo a jednoznačne identifikovať a zmena v odsekoch o hnutelných veciach bola urobená svojvoľne žalovaným

1/, aby úmyselne uviedol poručiťku do omylu, pretože, ak by prepísal listinu písanú rukou v intenciách holografného závetu zo dňa 25.09.2017 aj s dodatkom zo dňa 09.10.2017, tak by žalovaní z hnutel'nych vecí nezdedili nič.

5.3. Vo vz'ahu k námietke žalovaných, že svedkyňa G. vypovedala, že text alografného závetu zo 14.10.2017 sa mal nahlas čítať, žalobcovia uviedli, že nevedia, v akom znení by sa hypoteticky mal text alografného závetu čítať, a tak iba samotné konštatovanie žalovaných a svedkyne G. o čítaní nahlas nič nedokazuje a nevyvracia úmyselné uvedenie poručiťky do omylu. Majú za to, že uvedené spochybňuje aj fakt, že svedkyňa G. nevedela nič povedať, ako sa mali rozdeliť hnutel'né veci v alografnom závete, a preto jej konštatovanie, že tam bolo všetko v poriadku, neobstojí. Opätovne poukázali na to, že súčasťou výpovede svedkyne G. o čítaní alografného závetu nahlas bol aj vymyslený príbeh o prítomnosti osoby, ktorá spracúvala účty poručiťky a konkrétne fiktívne vety, ktoré mala fiktívna osoba povedať. Majú za to, že ak si svedok na nejakú okolnosť nepamätá, alebo sa pomýli v detailoch, tak je to prirodzené, ale ak uvedie fiktívny príbeh a fiktívne vety nejakej fiktívnej osoby, tak to nie je dôveryhodné. Na základe uvedeného majú za to, že nevedia, čo by malo byť vlastne prečítané nahlas, a tento dôkaz je nepoužiteľný, preto aj spochybňovanie svedkyne E. je z toho dôvodu bezpredmetné. Keďže z výpovede svedkyne G. nevedia o dedení hnutel'nych vecí nič, je možné konštatovať, že ani hypotetické čítanie listiny alografného závetu „hromadne“ nedokazuje, že bola poručiťka oboznámená so znením textu závetu v odseku týkajúcom sa hnutel'nych vecí, a preto je tento dôkaz nepoužiteľný. V tejto súvislosti opätovne poukázali na Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 120/2020 zo dňa 19. augusta 2020.

5.4. Žalobcovia opätovne poukázali na ďalšiu skutočnosť, a to, že k rukopisu konceptu alografného závetu, o ktorom žalovaný 1/ vypovedal, že ako keby to písal on, sa nikdy okrem súdneho pojednávania nevyjadril a pred notárkou JUDr. Školníkovou povedal, že to nepísal on a jeho vyjadrenie je vyhybavé. Majú za to, že uvedený koncept potvrdzuje výpovede svedkyne G. a svedkyne E., že podkladom pre vyhotovenie alografného závetu bol holografný závet zo dňa 25.09.2017 aj s dodatkom zo dňa 09.10.2017, a že hnutel'né veci má zdediť výlučne žalobca 2/, a preto si to aj žalovaný 1/ napísal, čo mu povedala poručiťka. Majú za to, že je vylúčené, aby to písal niekto iný, pretože nikto iný sa nepodieľal na spisovaní alografného závetu okrem žalovaného 1/ a je nepravdepodobné, aby niekto nevedel rozpoznať vlastný rukopis, ktorý písal pred piatimi rokmi. Vyjadrili názor, že by nebolo logické, aby v koncepte uviedol vetu, že hnutel'né veci zanecháva poručiťka žalobcovi 2/ v kontexte jeho výpovede, a aby potom do textu alografného závetu napísal niečo iné, pričom nikdy neuviedol, že by poručiťka zmenila svoju vôľu o cenných alebo hnutel'nych veciach po ich stretnutiach a konzultáciách, pričom zdôraznili, že poručiťka napísala dodatok holografného závetu až po poslednej údajnej návšteve žalovaného 1/ v byte poručiťky za účelom konzultácie obsahu textu alografného závetu.

5.5. Pokiaľ žalovaný 1/ udáva stratu pamäte z dôvodu, že je onkologický pacient, tak z priebehu jeho výpovede vyplýva, že si nepamätá iba selektívne a práve to, čo by bolo v jeho neprospech a na druhej strane si pamätá množstvo detailov (napríklad, že 14.10.2017 sa v dome, v ktorom sa spisoval alografný závet, prerábala strecha a bol tam hluk, čo si nepamätala ani svedkyňa G.) a z toho vyvodili, že pamäť žalovaného 1/ je vynikajúca. V tejto súvislosti poukázali na to, že žalovaný 1/ bol onkologický pacient v oblasti gastroenterológie, čo nemá vplyv na funkciu pamäte.

5.6. Pokiaľ žalovaný 1/ dodatočne tvrdil, že mohol telefonovať s poručiťkou, alebo sa u nej zastaviť aj bez lekárskej kontroly, ale na to si nepamätá, toto považujú žalobcovia za absurdné tvrdenie. Považujú to za argumentačnú núdzu, pretože z dokazovania je zrejmé, že ak poručiťka napísala dodatok holografného závetu až 09.10.2017, čo bolo až po údajnej návšteve žalovaného 1/ v jej byte za účelom inštrukcií o obsahu textu alografného závetu, tak to vyvracia jeho opis udalosti o výpovedi a usvedčuje ho z klamstva. Uviedli, že žalovaný 1/ počas výsluchu opakovane povedal, že konzultácie sa uskutočnili iba počas osobných návštev v byte poručiťky, keď sa vracal z lekárskeho vyšetrenia v U. Uvedené zavádzajúce tvrdenie o dodatočnom telefonovaní vyvracia aj zhodná výpoveď svedkyne G. a svedkyne E., že 14.10.2017 sa nahlas čítala listina rukou písaného holografného závetu aj s dodatkom a poručiťka dala žalovanému 1/ túto listinu priamo do ruky, aby ju prepísal na počítači do alografného závetu a aby bola teda v podstatných náležitostiach zhodná. Majú za to, že je nelogické, aby telefonicky niečo menila po poslednej návšteve žalovaného 1/ v byte poručiťky, aby sa hnutel'né veci delili na tretiny, a potom v deň spisovania alografného závetu by sa vrátila k tomu, aby všetky cenné veci (peniaze) mal zdediť výlučne synovec Ing. U. M., a takýto text by sa potom nahlas čítal a navyše

by to ani nijako nekomentovala, aby si to všimli svedkyne. Uvedené považujú žalobcovia za nelogické a nezmyselné a majú za to, že aj z tohto príkladu je vidieť snahu o zavádzanie a argumentačné kľúčkovanie žalovaného 1/.

5.7. Opätovne poukázali na to, že svedkyňa G. na priamu otázku odpovedala, že poručiiteľka neuviedla žiadny výslovný prejav, že alografný závet zo 14.10.2017 je jej posledná vôľa, a preto nebola splnená povinná náležitosť jednoduchého alografného závetu, a preto je alografný závet zo 14.10.2017 absolútne neplatný právny úkon. Uviedli, že práve svedkovia sú povolaní dosvedčiť, či poručiiteľ uviedol takýto výslovný prejav a svedkyňa G. a svedkyňa E. zhodne uviedli, že takýto výslovný prejav poručiiteľka neurobila, a preto je bezpredmetné, či sa taká formulácia nachádza v texte, ktorý však nepísala poručiiteľka, ale osobne žalovaný 1/, pričom opätovne poukázali na závery právnej teórie a súdnej praxe, ktorá vyžaduje, že poručiiteľ musí urobiť sám výslovný prejav smerom k dvom svedkom osobitne, aj keď to už bolo uvedené v texte listiny závetu, pretože svedkovia nemusia poznať obsah závetu.

5.8. Opätovne upriamili pozornosť na (podľa ich názoru) nepravdivé tvrdenie žalovanej 2/ o tom, že žalobcovia mali niektoré veci poručiiteľky vyhodiť na dvor a súčasne že nechceli predať dom na P., a taktiež že oni mali vyčkávať svedkyňu E. pred predajňou potravín.

5.9. Žalobcovia súčasne poukázali na to, že žalovaní vo svojej výpovedi nespomenuli, že sa čítal nahlas holografný závet zo dňa 25.09.2017 aj s dodatkom zo dňa 09.10.2017, pričom žalovaný 1/ uviedol, že mu poručiiteľka nedala listinu písanú rukou a že ju možno mala u seba iba poručiiteľka. Žalobcovia opätovne zdôraznili, že žalovaní zamlčali, že sa nahlas čítala listina písaná rukou - holografný závet zo dňa 25.09.2017 aj s dodatkom zo dňa 09.10.2017, o čom mali zhodne vypovedať svedkyne, pričom táto skutočnosť má pritom podstatný význam pre rozhodnutie súdu.

6. Žalovaná 2/ v odvolacej duplike uviedla, že rozsiahle vyjadrenia žalobcov možno považovať za snahu o odklonenie pozornosti od podstaty veci, čím sa môžu javiť okrem iného ako nehospodárne. Poukázala na znenie § 476b Občianskeho zákonníka s tým, že výslovný prejav vôle poručiiteľa o tom, že listina obsahuje jeho poslednú vôľu, môže byť urobený ústne, písomne, prípadne aj iným jednoznačným, nesporným a pochybnosti nevzbudzujúcim spôsobom. Zdôraznila, že počas konania bolo preukázané a nepochybné, že poručiiteľka dňa 14.10.2017 pred dvoma prítomnými svedkyňami vlastnoručne podpísala predloženú listinu napísanú na počítači a rovnako je nesporná skutočnosť, že poručiiteľka v čase spisovania závetu dňa 14.10.2017 bola schopná čítať a písať. Z uvedeného má žalovaná 2/ za to, že je zjavné a nesporné, že poručiiteľka sa pred podpísaním listiny bola schopná oboznámiť s jej obsahom a vlastnoručným podpísaním predmetnej listiny pred dvoma prítomnými svedkyňami výslovne prejavila, že listina obsahuje jej poslednú vôľu, pričom jej výslovný prejav bol urobený písomne, jednoznačne a nesporne, a túto skutočnosť dosvedčujú obidve svedkyne. Poukázala na to, že zákon pre platnosť alografného závetu podľa § 476b Občianskeho zákonníka nevyžaduje prečítanie napísanej listiny pred poručiiteľom a skutočnosť, že na počítači napísaná listina už nebola pred poručiiteľkou nahlas prečítaná, nespôsobuje neplatnosť podpísanej listiny - závetu zo dňa 14.10.2017. Nesúhlasila s tvrdením žalobcov, že holografný závet - testament zo dňa 25.09.2017 v znení jeho dodatku zo dňa 09.10.2017 bol poručiiteľkou napísaný podklad, ktorý mal byť prepísaný do alografného závetu dňa 14.10.2017, keď je zrejmé, že ide o dva samostatné právne úkony, a to holografný závet zo dňa 25.09.2017 v znení dodatku zo dňa 09.10.2017, ktorý právny úkon má všetky zákonné náležitosti pre jeho platnosť a druhý alografný závet zo dňa 14.10.2017, ktorý ako neskorší platný závet nahradil všetky pôvodné platné závety poručiiteľky. Tvrdenie žalobcov, že sa jedná o prejav skutočnej vôle poručiiteľky, t. j. že sa jedná o podklad, ktorý mal byť prepísaný do alografného závetu, sú účelové, a takéto tvrdenie nedosvedčila ani jedna z vypočúvaných svedkýň. To, že poručiiteľka vyslovila slová „v poriadku“, sa tiež nemôže výslovne vykladať ako prejav, že listina skutočne obsahuje poslednú vôľu poručiiteľky. Žalovaná 2/ má za to, že poručiiteľka svoju poslednú vôľu výslovne vyjadrila, a to písomne vlastnoručným podpisom alografného závetu dňa 14.10.2017 pred dvoma svedkami, pričom táto skutočnosť je jednoznačná a nevyvrátiteľná a uvedené jasne preukazuje naplnenie formálnej aj materiálnej stránky napádaného závetu zo dňa 14.10.2017, a tento nemožno napadnúť neplatnosťou. Má za to, že judikatúra predložená žalobcami vo vyjadrení zo dňa 12.11.2022 nie je uplatniteľná pre rozhodovanie v prejednávanej veci. Zákonná úprava právnych úkonov pre prípad smrti vrátane náležitostí nevyhnutných pre platnosť týchto úkonov je upravená jasne, a to práve z dôvodu, že závet ako úkon pre prípad smrti sa uplatní až v čase, keď poručiiteľ už nežije, a preto už nebude možné prostredníctvom neho zistiť, či vôbec zamýšľal závet zriadiť, prípadne čo jeho zriadením sledoval. Žalovaná 2/ vyjadrila presvedčenie, že napadnutý závet zo

dňa 14.10.2017 spĺňa všetky náležitosti, ktoré zákon vyžaduje pre platnosť akéhokoľvek právneho úkonu a okrem toho aj náležitosti vzťahujúcich sa na prejav poručiťovej vôle pre prípad jeho smrti. Na základe uvedeného žalovaná 2/ navrhla, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako rozhodnutie vo výroku správne v celom rozsahu potvrdil a zároveň navrhla, aby jej súd priznal trovy právneho zastúpenia v odvolacom konaní v rozsahu 100 %.

7. Strany sporu v odvolacom konaní ďalšie podania neprodukovali.

8. Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací (§ 34 CSP) preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie na základe podaného odvolania žalobcov 1/ a 2/ v rozsahu danom § 379 CSP a § 380 CSP a bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP vo výroku I. (t. j. vo veci samej), ako aj v závislých výrokoch II. a III. o práve na náhradu trov konania a na nich nadväzujúci (akademický) výrok IV. v celom rozsahu potvrdil.

9. Rozsudok súdu prvej inštancie bol odvolaním napadnutý z dôvodu prezumovaného § 365 ods. 1 písm. b) CSP, t. j. že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, z dôvodu prezumovaného § 365 ods. 1 písm. f) CSP, t. j. že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a z dôvodu prezumovaného § 365 ods. 1 písm. h) CSP, t. j. že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

10. Žalobcovia v odvolaní namietali porušenie svojich práv tým, že procesným postupom súdu prvej inštancie došlo k zvýhodneniu strany žalovaných, v čom vzhľadli naplnenie dôvodov prezumovaných § 365 ods. 1 písm. b) CSP. Uvedené „zvýhodnenie“ strany žalovaných nachádzali v tom, že im bola uznesením súdu z 09.12.2021 poskytnutá lehota aby sa „písomne vyjadrili k vyjadreniu žalovaného 2/“ v trvaní 7 dní, ale žalovaná 2/ doručila odpoveď po 28 dňoch, pričom žalovaná 2/ vo vyjadrení uviedla, že vyjadrenie žalobcov jej bolo doručené 04.01.2022 a dátum vyhotovenia jej vyjadrenia je 01.02.2022. Z uvedeného žalobcovia vyvodzovali neoprávnené procesné zvýhodnenie žalovanej 2/ a porušenie princípu rovného postavenia strán v spore, prezumovaného čl. 6 ods. 1 CSP. Súčasne namietali, že k výsluchu svedkyne Mgr. Z. G. nedošlo na pojednávaní, na ktorom bola vypočutá svedkyňa pani E., t. j. na pojednávaní dňa 23.03.2022, ale až na pojednávaní dňa 29.06.2022, keď takýmto postupom súdu nebolo možné vypočuť svedkyne, ktoré si vo výpovediach odporujú, spoločne (konfrontáciou svedkov na pojednávaní dňa 23.03.2022).

10.1. Pokiaľ ide o v poradí prvú odvoláciu námietku, t. j. že súd prvej inštancie poskytol žalobcom lehotu na vyjadrenie 7 dní a následne benevolentne pristupoval k lehote na vyjadrenie vo vzťahu k žalovanej 2/, odvolací súd poukazuje na to, že žalobcovia boli uznesením súdu prvej inštancie č. k. 11C/46/2021-318 zo dňa 09.12.2021 a výzvou zo dňa 13.12.2021 (na č. l. 322 spisu) vyzvaní, aby sa v lehote 7 dní od doručenia uznesenia podľa § 167 ods. 3 CSP písomne vyjadrili k vyjadreniu žalovanej 2/, ktoré im bolo doručené na pojednávaní dňa 17.04.2019 a uviedli ďalšie skutočnosti a označili dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, pričom potom, ako sa žalobcovia k uvedenej výzve vyjadrili (t. j. podaním dňa 20.12.2021 a súčasne podali návrh na výsluch svedka a strany datovaný tým istým dňom), bolo ich podanie doručované žalovaným 1/ a 2/ na vedomie, keď žalovaným už nebola stanovená lehota na podanie vyjadrenia k predmetnému vyjadreniu žalobcov. Žalovaný 1/ a 2/ však k uvedenému vyjadreniu žalobcov učinili svoje vyjadrenia a uvedené vyjadrenia žalovaných 1/ aj 2/ boli žalobcom riadne doručené a mali možnosť sa s nimi riadne oboznámiť (a to v dostatočnom časovom predstihu pred pojednávaním vo veci, ktoré sa konalo dňa 23.03.2022). Odvolací súd potom v uvedenom procesnom postupe súdu prvej inštancie nevzhliadol dôvody, pre ktoré by bolo znemožnené strane, t. j. žalobcom, aby uskutočňovali jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pritom za nie bez významu považuje tú skutočnosť, že žalobcom bolo doručené podanie žalovanej 2/, ku ktorému sa mali vyjadriť už na pojednávaní zo dňa 17.04.2019 (keď oneskorené doručenie tohto podania - až na pojednávaní zo dňa 17.04.2019, bolo súvisiacim dôvodom zrušenia predchádzajúcich rozsudkov súdu prvej inštancie, ako aj odvolacieho súdu v prejednávanej spore zo strany Najvyššieho súdu SR), a teda aj s poukazom na dovolanie podané z ich strany mali dostatok času sa s jeho obsahom už pred doručením výzvy na vyjadrenie oboznámiť a pripraviť si procesný útok.

10.2. Pokiaľ žalobcovia namietali, že súd prvej inštancie nepostupoval v súlade s § 199 ods. 1 CSP, keď mal dbať, aby výpoveď svedkyne G. nebola ovplyvnená jej prítomnosťou na pojednávaní s tým, že

každého svedka súd vyslúchne samostatne v neprítomnosti svedkov, ktorých ešte nevyslúchol (uvedená podmienka podľa názoru žalobcov nebola dodržaná z toho dôvodu, že existuje zvukový záznam a zápisnica z pojednávania zo dňa 23.03.2022 a svedkyňa Mgr. Z. G. mohla v čase svojho výsluchu poznať detaily výpovede svedkyne X. E. a detaily výpovedí žalobcov a žalovaných, t. j. že súd prvej inštancie objektívne mohol vykonať výsluch svedkyne Mgr. G. a svedkyne E. už na pojednávaní dňa 23.03.2022), odvolací súd primárne poukazuje na to, že žalobcovia v konaní spolu s návrhom na vypočutie svedkyne E., ako aj výsluch žalovaných, nepodali návrh na výsluch svedkyne Mgr. G., a návrh na výsluch svedkyne G. vzniesli žalovaní 1/ a 2/, keď tento návrh „podmienili“ tým, že túto svedkyňu navrhujú vypočuť iba v prípade, ak by súd vyhovel návrhu žalobcov na výsluch svedkyne E.. Odvolací súd súčasne poukazuje na to, že svedkyňa G. nebola účastná na pojednávaní dňa 23.03.2022 a tvrdenie žalobcov 1/ a 2/ o tom, že sa mohla zo zápisnice o pojednávaní, prípadne zo zvukového záznamu z pojednávania dozvedieť o obsahu výsluchu svedkyne X. E., prípadne samotných žalovaných 1/ a 2/ (napriek určitej potencialite) nebola v konaní nijako preukázaná (samotní žalobcovia vyjadrujú iba určitú možnosť takéhoto záveru). Práve naopak, z výpovede svedkyne Mgr. G. vyplynulo, že táto nemala vedomosť o výsluchu svedkyne X. E. dňa 23.03.2022, nakoľko jej večer pred pojednávaním, ktoré sa konalo dňa 29.06.2022, telefonovala, či sa s ňou nechce zviezť na pojednávanie taxikom. Uvedené prinajmenšom nasvedčuje tomu, že svedkyňa Mgr. G. nemala vedomosť o tom, že svedkyňa X. E. bola vypočutá na pojednávaní dňa 23.03.2022 a mala byť ovplyvnená výpoveďou svedkyne X. E.. Pokiaľ žalobcovia argumentujú tým, že na pojednávaní dňa 23.03.2022 mohla byť vykonaná konfrontácia medzi svedkyňami Mgr. G. a X. E., tak takýto návrh ani neučinili. Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd síce pripúšťa, že súdu prvej inštancie „technicky“ nič nebránilo v tom, aby vykonal výsluch týchto svedkýň na jednom pojednávaní, avšak samotný procesný postup súdu prvej inštancie, ktorým vykonal ich výsluch na dvoch po sebe nasledujúcich pojednávaniach, nezakladá dôvod prezumovaný § 365 ods. 1 písm. b) CSP, keď (ako už bolo uvedené) v závislosti od záverov, ktoré vyplynuli z výpovede svedkyne E., mohla, ale taktiež nemusela vzniknúť následne potreba vypočutia svedkyne G..

11. Následne odvolací súd pristúpil k preskúmaniu napadnutého rozsudku, prislúchajúceho obsahu spisového materiálu a vyhodnoteniu toho, čo uviedli v rámci odvolacieho konania odvolatelia, t. j. žalobcovia, pričom dospel k záveru, že súd prvej inštancie vo veci samej v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosť potrebnú pre právne posúdenie veci a po vykonaní dokazovania v potrebnom rozsahu dospel k správny skutkovým a právnym záverom. V tomto smere sa odvolací súd (v podstatných častiach) stotožnil s dôvodmi napadnutého rozhodnutia. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej a odôvodnenie napadnutého rozsudku nemožno považovať za rozporné s požiadavkou vyplývajúcou z práva na spravodlivý proces, pričom je z neho zreteľné, z akého skutkového stavu súd prvej inštancie pri rozhodovaní vychádzal, o aké ustanovenia právnych predpisov sa jeho rozhodnutie opieralo a ako boli tieto relevantné ustanovenia ním interpretované. Odvolací súd zdôrazňuje, že medzi procesné práva strany sporu nepatrí právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou pri výklade všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Taktiež medzi práva procesnej strany nepatrí právo dožadovať sa stranou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov.

12. Pokiaľ ide o námietku nesprávneho právneho posúdenia veci, odvolací súd východiskovo poznamenáva, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O omyl ide vtedy, keď na zistený skutkový stav súd neaplikoval príslušnú právnu normu (úplne ju opomenul aplikovať), alebo aplikoval nesprávnu právnu normu, alebo obsah správnej právnej normy nesprávne interpretoval, alebo správne zvolenú a správne interpretovanú právnu normu nesprávne aplikoval. V prejednávanej spore súd prvej inštancie správne aplikoval právne normy týkajúce sa posúdenia platnosti alografného závetu poručiteľky L. P., rod. M., spísaného dňa 14.10.2017.

13. K námietke nesprávne zisteného skutkového stavu odvolací súd východiskovo poznamenáva, že vada predpokladaná v § 365 ods. 1 písm. f) CSP je vadou skutkovou. Rozhodnutie trpí skutkovými vadami, ak bol nesprávne vytvorený jeho skutkový základ (skutkové zistenia). Nesprávnosť skutkových zistení pri tomto odvolacom dôvode je spôsobená nesprávnym postupom súdu prvej inštancie pri hodnotení výsledkov dokazovania, keď buď súd zobral do úvahy skutočnosť, ktoré z dôkazov nevyplývali, alebo prípadne neprihliadol na skutočnosť, ktoré boli preukázané. Z odôvodnenia

napadnutého rozsudku jednoznačne vyplýva, že súd vzal do úvahy iba skutočnosti, ktoré vyplynuli z vykonaného dokazovania, resp. počas konania vyšli najavo a neopomenul žiadnu zásadnú skutočnosť, ktorá z vykonaných dôkazov vyplynula, resp. vyšla počas konania najavo, jeho skutkové zistenia nie sú založené na chybnom hodnotení dôkazov, v hodnotení dôkazov nie je logický rozpor a aj z hľadiska závažnosti (dôležitosti), zákonnosti, pravdivosti, eventuálne vierohodnosti výsledkov hodnotenia dôkazov zodpovedá tomu, čo bolo zistené spôsobom vyplývajúcim z §§ 191 a 192 CSP. Odvolací súd vzhľadom na uvedené konštatuje, že v konaní pred súdom prvej inštancie bolo v dostatočnom rozsahu (a to absolútne) vykonané dokazovanie nevyhnutné pre právne posúdenie predmetnej sporovej veci a meritórne rozhodnutie súdu. Z uvedeného vychádzal aj odvolací súd v zmysle ust. § 383 CSP, majúc za to, že odvolanie napadnutého rozhodnutia má všetky atribúty vyžadované ust. § 220 ods. 2 CSP a nemožno súdu prvej inštancie v odpovediach na zásadné otázky rozhodné pre rozhodnutie vo veci v tomto smere nič vyčítať. Odvolací súd opätovne v tejto súvislosti zdôrazňuje to, že súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom strany sporu a procesný postoj strany sporu zásadne nemôže bez ďalšieho dokazovania implikovať povinnosť súdu akceptovať návrhy, procesné úkony a obsah opravných prostriedkov a rozhodovať podľa nich. Na základe uvedeného dospel k záveru, že žalobcami uplatnený odvolací dôvod prezumovaný § 365 ods. 1 písm. f) CSP nie je daný.

14. Východiskovo odvolací súd poukazuje na to, že žalobcovia sa v spore domáhali vyslovenia neplatnosti alografného závetu poručiťky L. P., spísaného dňa 14.10.2017. Podstata alografného závetu spočíva v tom, že poručiťel ho nenapíše vlastnou rukou, ale závet podpíše vlastnou rukou, pričom pred dvoma svedkami prejaví, že listina obsahuje jeho poslednú vôľu, čo svedkovia potvrdia podpisom závetu. Pri alografnom závete zákon netrvá na tom, aby jeho obsah poručiťel napísal vlastnou rukou a dokonca netrvá ani na tom, aby závet musel napísať poručiťel. Zákon trvá na tom, že poručiťel musí závet vlastnoručne podpísať. Pri tejto forme závetu musí poručiťel prejavíť, že listina obsahuje jeho poslednú vôľu, pričom prejavenie, že ide o poslednú vôľu zákon neobmedzuje iba na slovné vyhlásenie poručiťela, preto prejav možno urobiť aj akýmkoľvek iným spôsobom. Prejav však musí byť urobený výslovne v tom význame, že nemôže existovať žiadna pochybnosť o tom, že by text závetu nezodpovedal poslednej vôli poručiťela. Oboznámenie sa s textom závetu nie je podmienkou prejavu poručiťela. Prejav, že závet obsahuje poslednú vôľu, musí poručiťel urobiť pred dvoma svedkami, ktorí musia byť súčasne prítomní pri urobení tohto závetu, pričom nemusia byť prítomní pri podpísaní závetu poručiťelom, pretože neosvedčujú svojimi podpismi ani to, že poručiťel závet podpísal, ani obsah závetu, ale osvedčujú iba to, že poručiťel pred nimi výslovne prejavil, že závet obsahuje jeho poslednú vôľu. Obidvaja svedkovia musia byť pri urobení prejavu poručiťela súčasne prítomní, nestačí preto, ak poručiťel urobí prejav jednotlivo pred každým svedkom osobitne. Z hľadiska právno-teoretických východísk odvolací súd súčasne uvádza, že neskorší platný závet, t.j. závet, ktorý bol podpísaný neskôr, spôsobuje priamo zo zákona zrušenie skoršieho závetu (závetu, ktorý bol podpísaný skôr) za podmienky, že skorší závet vzhľadom na svoj obsah nemôže obstať popri neskoršom závete (porovnaj § 480 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Odvolací súd súčasne neopomína, že Občiansky zákonník vo všeobecnosti pripúšťa uvádzať v právnych úkonoch podmienky, či odkladacie alebo rozvázovacie, na ktorých splnenie možno viazať vznik, zmenu alebo zánik práva alebo povinnosti. Uvádzanie podmienok zákon však výslovne neumožňuje v závete. Ak by aj poručiťel k závete pripojil nejaké podmienky, nemali by právne následky (§ 478 Občianskeho zákonníka). Uvedené znamená, že zákon nesankcionuje uvedenie podmienok v závete neplatnosťou závetu, ale iba tým, že sa na podmienky jednoducho neprihliada, t.j. ako keby v závete ani uvedené neboli. Podmienkami v zmysle zákona treba rozumieť iba také obmedzenia, príkazy a zákazy, ktoré podľa vôle závetcu majú obmedziť dedičov vo voľnej dispozícii s jeho majetkom. V závete môže poručiťel adresovať závetným dedičom určité prania alebo prosby, nespôsobujú však neplatnosť závetu a nemajú žiadne právne následky a nie sú vynútiteľné, a je na rozhodnutí závetného dediča, či splní požiadavku poručiťela alebo nie.

15. Vo vzťahu k odvolacím námietkam žalobcov prezumovaným § 365 ods. 1 písm. f) CSP (t.j., že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam), odvolací súd považuje za nevyhnutné primárne sa vyjadriť k otázke, ktorú stranu v spore zaťažovalo unesenie dôkazného bremena preukázať existenciu dôvodov zakladajúcich neplatnosť alografného závetu poručiťky, spísaného dňa 14.10.2017. Dôkazné bremeno je potrebné chápať ako procesnú zodpovednosť strany sporu za výsledok konania. Rozsah dôkazného bremena, t.j. okruh skutočností, ktoré konkrétne musí strana preukázať, zásadne určuje hmotnoprávna norma, to znamená právny predpis, ktorý je na sporný vzťah aplikovaný. Z tohto právneho predpisu vyplýva, kto je nositeľom

dôkazného bremena, t.j. ktorý z účastníkov je povinný stanovený okruh skutočností preukázať. Zmyslom a účelom dôkazného bremena je teda umožniť súdu rozhodnúť vo veci samej aj v takých prípadoch, kedy určitá skutočnosť významná podľa hmotného práva pre rozhodnutie o veci buď pre nečinnosť strany (práve v dôsledku nesplnenia dôkaznej povinnosti) alebo vôbec (objektívne vzaté) nemohla byť preukázaná, t.j. za stavu tzv. dôkaznej núdze. Z uvedeného dôvodu potom neunesenie dôkazného bremena môže mať pre stranu nepriaznivé dôsledky spočívajúce v neúspechu tej-ktorej strany v spore. Vychádzajúc z vyššie uvedených východísk, odvolací súd dospel k jednoznačnému záveru, že práve žalobcov v spore zaťažovalo dôkazné bremeno preukázať nimi tvrdené skutočnosti zakladajúce dôvod neplatnosti predmetného závetu.

15.1. Žalobcovia mali za to, že súd prvej inštancie nedostatočne vyhodnotil dôkaznú situáciu, a preto jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, pretože dokazovaním bolo podľa ich názoru spoľahlivo zistené, že vôľa poručiťelky (materiálna stránka právneho úkonu - v tejto súvislosti poukázali na nález Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 120/2020 z 19. augusta 2020) bola iná ako obsah textu alografného závetu - posledná vôľa - závet zo 14.10.2017, ktorý žalovaný 1/ (podľa ich tvrdení) vyhotovil odlišne od prejavu vôle poručiťelky. Argumentovali, že predmetný právny úkon bol urobený v podstatnom omyle, ktorý má za následok relatívnu neplatnosť právneho úkonu, ktorej sa dovolali ešte v pôvodnom konaní. Odvolací súd sa východiskovo stotožňuje s názorom žalobcov o tom, že rozhodnou pre platnosť závetu je skutočná vôľa poručiťelky, avšak tak, ako už bolo vyššie uvedené, opätovne zdôrazňuje, že dôkaznou povinnosťou žalobcov v prejednávacom spore bolo preukázať, že text alografného závetu zo dňa 14.10.2017 nezodpovedá skutočnej vôli poručiťelky. Žalobcovia neboli osobne prítomní pri spisovaní alografného závetu zo dňa 14.10.2017 a neprodukovali ani žiadne tvrdenia, že by mali vedomosť o tom, aká bola skutočná posledná vôľa poručiťelky. Svoju argumentáciu zakladali východiskovo na pochybnostiach a na rozporoch, ktoré vyplynuli z vykonaného dokazovania. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že pri spisovaní tohto závetu boli prítomní iba obidvaja žalovaní, poručiťelka a svedkyne p. G. a p. E.. Svoje skutkové tvrdenia vyvodzovali zo vzájomnej konfrontácie jednotlivých dôkazov vykonaných v spore, a to výpoveďou svedkyň X. E., Mgr. G., výpoveďmi žalovaných 1/ a 2/, ako aj textom alografného závetu zo dňa 14.10.2017, textom holografného závetu zo dňa 25.09.2017 v spojení s dodatkom zo dňa 09.10.2017, ako aj predložením „náčrtu“ (žalobcami 1/ a 2/ tvrdenej predlohy na spísanie finálnej verzie alografného závetu zo dňa 14.10.2017). Odvolací súd pri posúdení odvolacej argumentácie žalobcov v zhode so súdom prvej inštancie dospel k záveru, že v spore neboli preukázané skutočnosti, pre ktoré žalobcovia žiadali určiť neplatnosť závetu. Žalobcovia sa v rámci svojich tvrdení snažili vytvoriť taký skutkový základ, z ktorého by bolo možné vyvodiť nimi deklarované tvrdenia o tom, že alografný závet zo dňa 14.10.2017 nezodpovedá skutočnej vôli poručiťelky. Ich argumentácia bola založená na zvýraznení čiastkových zistení, ktoré vyplynuli z vykonaného dokazovania a boli v ich prospech, majú za to, že tieto tvrdenia vytvárajú ucelený obraz o situácii, ktorá predchádzala spísaniu napádaného alografného závetu a argumentačne popierali tie skutkové zistenia vyplývajúce z vykonaných dôkazov, ktoré nezodpovedali ich tvrdeniam. Na základe takto selektovaných zistení, ktoré vyplynuli z dôkazov vykonaných v spore, ignorujúc ďalšie skutočnosti vyplývajúce z tých istých dôkazov (pripúšťajúce úplne protichodné závery), vyvodili skutkové závery, ktorými argumentovali dôvodnosť žaloby. Vzhľadom na objektívnu rozdielnosť záverov vyplývajúcich z jednotlivých v spore vykonaných dôkazov, nemožno dospieť k jednoznačným odpoveďiam o rozhodných otázkach v prejednávacom spore (t.j. či niečo, príp. čo malo byť predlohou alografného závetu, či poručiťelka výslovne prejavila, že alografný závet je prejavom jej poslednej vôle, či bol následne po prepísaní alografný závet prečítaný a ak aj bol, tak v akom znení, na základe čoho by poručiťelka bola schopná posúdiť jeho zhodnosť s jej skutočnou vôľou). Za takéhoto stavu predstavovala argumentácia žalobcov iba jednu z viacerých možných alternatív priebehu skutkového deja. Odvolací súd súčasne poukazuje na to, žalobcovia v konaní nepredložili žiadny priamy dôkaz (prípadne taký ucelený konštrukt nepriamych dôkazov), ktorý by bol spôsobilý relevantným spôsobom spochybniť (vyvrátiť) skutočnosti uvedené v samotnom alografnom závete zo dňa 14.10.2017, keď z neho výslovne vyplýva, že poručiťelka pred dvoma prítomnými svedkyňami pani E. a pani Mgr. G. vlastnoručne podpísala, prečítala a vyjadrila sa, že závet vyjadruje jej skutočnú a vážnu vôľu. Uvedenú skutočnosť žalobcovia v rámci svojej argumentácie ignorovali, pričom jej bezdôvodnosť vyvodzovali zo záverov rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/93/2009. Najvyšší súd Slovenskej republiky však v predmetnom rozhodnutí neposudzoval otázku relevantnosti vyjadrenia svedkov uvedeného v závete, že poručiťel pred oboma svedkami, súčasne prítomnými výslovne prejavil, že listina obsahuje jeho poslednú vôľu, ale sa zaoberal otázkou, či uvedenie takéhoto potvrdenia, nachádzajúceho sa pod podpismi svedkov, spôsobuje neplatnosť závetu. Z uvedených záverov

Najvyššieho súdu však nemožno vyvodit', že by uvedené prehlásenie svedkov nemalo relevanciu. Podľa názoru odvolacieho súdu potom predmetné prehlásenie, učené priamo v alografnom závetu, nemožno ignorovať a bolo práve dôkaznou povinnosťou žalobcov v prejednávanej spore preukázať, že toto vyjadrenie nezodpovedá skutočným tak, ako sa reálne udiali. Žalobcovia v rámci svojej skutkovej a z toho vyplývajúcej právnej argumentácie primárne vychádzali z výpovede svedkyne E., keď odvolací súd v zhode so závermi súdu prvej inštancie, prezentovanými v bode 72. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie, vyhodnotil výpoveď tejto svedkyne ako nedôveryhodnú. Aj v prípade, ak by odvolací súd akceptoval tvrdenia žalobcov, že sa s menovanou svedkyňou stretli iba za účelom zistenia okolností spisovania alografného závetu zo dňa 14.10.2017, tak pri skutkovom zistení, že menovanej svedkyňi boli predložené otázky ohľadne spisovania predmetného závetu, na ktoré mala odpovedať, pri jej veku (88 rokov, pričom žalovaným na pojednávaní zo dňa 23.03.2023 ani nespoznala) a časovému odstupe od podpísania závetu do okamihu jej výpovede v konaní, bolo objektívne spôsobilé prinajmenšom deformovať jej vnímanie prežitých okolností. Pritom nemožno opomínať skutočnosť, že uvedený stav vyvolali práve žalobcovia, ktorí svojím „aktívnym“ konaním vytvorili stav, kedy súd vyhodnotil výpoveď takejto svedkyne ako osoby nedôveryhodnej. Vo vzťahu k výpovedi svedkyne G. odvolací súd poukazuje na prvotnú argumentáciu žalobcov, spočívajúcu v spochybňovaní dôveryhodnosti menovanej svedkyne a poukazovaním na rozpory v jej výpovedi, ktoré odvolací súd považuje za výrazné, avšak na druhej strane (v rámci určitej tolerancie) zodpovedajúce veku menovanej svedkyne a časovému odstupe medzi udalosťami, ku ktorým vypovedala a samotným jej výsluchom. Žalobcovia na strane jednej boli „ochotní“ akceptovať pravdivosť tvrdení menovanej svedkyne (napr. vo vzťahu k tomu, čo sa malo čítať ako predloha pre vypracovanie alografného závetu, keď menovaná svedkyňa uviedla, že touto predlohou mal byť práve holografný závet zo dňa 25.09.2017 v spojení s dodatkom zo dňa 09.10.2017), na druhej strane však spochybňujú jej výpoveď v časti, v ktorej menovaná svedkyňa uvádza, že aj po tom, ako sa mal žalovaný 1/ vrátiť s prepísaným alografným závetom, sa tento alografný závet čítal (v takom prípade by poručiťka, ako aj prítomné svedkyne objektívne mohli zistiť, že alografný závet zo dňa 14.10.2017 nezodpovedá holografnej „predlohe“ tohto závetu). V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na zjavnú rozdielnosť holografného závetu zo dňa 25.09.2017 a dodatku k tomuto holografnému závetu zo dňa 09.10.2017 so znením alografného závetu zo dňa 14.10.2017.

15.2. Pokiaľ žalobcovia súčasne namietali, že od 09.10.2017, kedy bol spísaný dodatok k holografnému závetu zo dňa 25.09.2017, nedošlo k žiadnemu stretnutiu žalovaného 1/ s poručiťkou, ktoré by malo za následok tak podstatnú zmenu závetu ohľadne hnuťelných vecí, ktorá je uvedená v dodatku holografného závetu zo dňa 09.10.2017, oproti bodu 4. alografného závetu zo dňa 14.10.2017, odvolací súd poukazuje na to, že z dodatku zo dňa 09.10.2017 vyplýva prejav vôle poručiťky zanechať žalobcovi 2/ zostatok peňazí za dom č. 17 v prípade, ak by z tejto kúpnej ceny získanej z predaja domu po vyplatení ostatných v holografnom závetu uvedených dedičov niečo zostalo. Z uvedeného však nemožno vyvodit', že by poručiťka v tomto dodatku prejavila vôľu zanechať hnuťelné veci práve žalobcovi 2/. Súčasne odvolací súd poukazuje na ďalší (žalobcami „prehliadaný“) rozpor, keď „predloha“ závetu č.l. 13 spisu nezodpovedá zneniu závetu dňa 25.09.2017 v znení dodatku zo dňa 09.10.2017 a svojou textáciou sa približuje viac samotnému alografnému závetu, z čoho (popri tom, že poručiťka spísala v takom krátkom čase od 25.09.2017 do 14.10.2017 aj ďalší závet zo dňa 01.10.2017) je možné vyvodit' (resp. nemožno vylúčiť) domnienku, že poručiťka prehodnocovala a do určitej miery menila konečné znenie svojej poslednej vôle v krátkom čase.

16. Pokiaľ žalobcovia namietali, že súd prvej inštancie sa nesprávne stotožnil s vysvetlením žalovaných ohľadne otázky, ako poručiťka vnímala cenné veci, keď poukazovali na to, že poručiťka vnímala cenné veci tak, ako to napísala vlastnoručne v dodatku holografného závetu zo dňa 09.10.2017, kde uviedla, že ako cenné veci vníma predovšetkým peniaze uvedené ako príklad, odvolací súd sa s uvedenou námietkou nemohol stotožniť. Z dodatku k závetu zo dňa 09.10.2017 vyplýva, že predpokladá situáciu, kedy by zostali ešte nejaké peniaze za dom č. 17 (po jeho predaji; tak ako to vyplýva z bodov 1, 2 závetu zo dňa 25.09.2017) s tým, že tieto peniaze by pripadli výlučne len žalobcovi 2/. Holografný závet zo dňa 25.09.2017 v spojení s dodatkom závetu zo dňa 09.10.2017 sa však (ako už bolo uvedené) nezaobrá vôľou poručiťky vyporiadať jej hnuťelné veci závetom. Aj vo vzťahu k predmetnému dodatku, kde sa uvádza „... po mne niečo cenné zvýši (peniaze za dom č. XX)...“ nemožno bez ďalšieho vyvodit', že poručiťka si pri písaní tohto dodatku uvedomovala takúto žalobcami deklarovanú skutočnosť, keď uvedený holografný závet sa nezaobrá odkázaním hnuťelných vecí.

17. Pokiaľ žalobcovia poukazovali na „predlohu“ (nepodpísaný náčrt) Poslednej vôle - závetu (alografného závetu zo dňa 14.10.2017), v ktorom je uvedené, že všetky ostatné hnutelné veci odkazujem Ing. U. M. (keď uvedené nezodpovedá zneniu alografného závetu zo dňa 14.10.2017, kde je v bode 4. uvedené, že všetky ostatné hnutelné veci odkazuje rovným dielom dedičom uvedeným v bode 1 a 3), odvolací súd si uvedomuje tento zjavný rozpor, avšak vzhľadom na to, že predmetný koncept závetu je písaný vo forme poznámok, pričom z vykonaného dokazovania (pri absencii dôkazov potvrdzujúcich túto skutočnosť) nevyplývalo, že by mal byť tento koncept konečným podkladom pre spísanie alografného závetu zo dňa 14.10.2017, nemožno potom ani z tejto „predlohy“ dospieť k presvedčivému záveru, že tento prejav vôle bol skutočným a najmä „konečným“ prejavom vôle poručiťky. Uvedený záver nemožno vyvodiť ani z tvrdenia žalobcov, že túto „predlohu“ vzhľadom na podobnosť písma napísal žalovaný 1/.

18. Pokiaľ žalobcovia poukázali na časové súvislosti, a to spísanie holografného závetu zo dňa 25.09.2017 a dodatku k tomuto holografnému závetu zo dňa 09.10.2017 a následnú podstatnú zmenu prejavu vôle poručiťky, ktorá je vyjadrená v alografnom závete zo dňa 14.10.2017 (aj s ohľadom na to, že žalovaný 1/ vypovedal, že sa s poručiťkou stretával v čase, keď chodieval na lekárske vyšetrenia do U. a vtedy mu mala poručiťka povedať obsah svojej poslednej vôle, pričom medzi 09.10.2017 a 14.10.2017 na žiadnom vyšetrení v U. preukázateľne nebol), čo vzbudzuje určité pochybnosti, avšak z uvedeného nemožno vyvodiť jednoznačný záver o tom, že skutočnosti, ktoré sa udiali dňa 14.10.2017 nezodpovedajú stavu, ktorý je uvedený v alografnom závete z uvedeného dňa.

19. S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil so závermi súdu prvej inštancie vyslovenými v bode 76. až 79. odôvodnenia rozsudku, pričom má za to, že závet zo dňa 14.10.2017 zrušil závet, ktoré mu časovo predchádzali, keď žalobcovia v konaní neunesli dôkazné bremeno ohľadne preukázania skutočnosti, že alografný závet zo dňa 14.10.2017 nezodpovedá poslednej vôli poručiťky. Z vykonaného dokazovania, vzhľadom na značnú rozdielnosť výpovedí svedkýň pani E., pani Mgr. G., prípadne aj žalovaných, nemožno vyvodiť ucelený a jednoznačný záver, že alografný závet zo dňa 14.10.2017 nebol prejavom poslednej vôle poručiťky. Odvolací súd opätovne poukazuje na to, že žalobcovia deklarujú nimi tvrdý skutkový stav na základe čiastkových výstupov, ktoré síce možno vyvodiť z vykonaného dokazovania, avšak úplne ignorujú ďalšie (pre posúdenie veci rovnako podstatné skutočnosti), ktoré taktiež z vykonaného dokazovania vyšli najavo.

20. Pokiaľ žalobcovia vzhliadali absolútnu neplatnosť závetu v tom, že malo byť vypracovaných viacero rovnopisov alografného závetu zo dňa 14.10.2017 (čo okrem iného malo vyplývať z výpovede samotného žalovaného 1/), odvolací súd sa nestotožnil s právnou argumentáciou žalobcov, že uvedená skutočnosť má za následok absolútnu neplatnosť alografného závetu, keď aj v prípade, ak by bolo v konaní preukázané vypracovanie viacerých rovnopisov závetu, tak by tieto rovnopisy predstavovali jeden identický závet, ktorý by bol poručiť v zmysle § 480 Občianskeho zákonníka oprávnený zrušiť. Rozhodne uvedený prípad nie je možné stotožňovať s nemožnosťou vyhotovovať osvedčené odpisy notárskej zápisnice o závete, nakoľko v posudzovanom prípade sa jedná o rovnopisy podpísované priamo poručiťkom. Samotná skutočnosť, že by poručiť (v prípade, ak by nemal k dispozícii všetky rovnopisy závetu) nemohol zrušiť predmetný závet v zmysle § 480 ods. 2 Občianskeho zákonníka, nie je relevantná, nakoľko v rovnakej situácii by sa poručiť ocitol aj v prípade, ak by spísal iba jeden „originál“ závetu, a tento by poskytol do dispozície tretej osoby. Odvolací súd vo vypracovaní viacerých rovnopisov alografného závetu nevzhladol rozpor s konkrétnym zákonným ustanovením, keď samotnú skutočnosť, že predmetný závet je vypracovaný vo viacerých rovnopisoch, nemožno považovať za prípad, kedy právny úkon nebol urobený vo forme, akú vyžaduje zákon v zmysle § 40 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Súčasne sa nemožno stotožniť s názorom odvolateľov, že by neplatnosť bola spôsobená nemožnosťou zrušiť existujúci závet jeho zničením, keď aj v uvedenom prípade by poručiťke nič nebránilo predmetný závet odvolať, prípadne kreovať závet nový. Na základe uvedeného, ak by aj odvolacia námietka žalobcov týkajúca sa skutkového zistenia, že predmetný závet bol vyhotovený vo viacerých rovnopisoch, bola preukázaná, uvedené by nemalo žiadny vplyv na konečný záver súdu, že uvedená skutočnosť z hľadiska právneho posúdenia absolútnej neplatnosti závetu nie je právne dôvodná.

21. Vo vzťahu k námietke žalobcov o možnej zaujatosti svedkyne G. z dôvodu, že jej dcéra pôsobila ako opatrovateľka, a teda sa na ňu mal vzťahovať samotný alografný závet v bode 5 (súčasne poukazovali na ust. § 476f Občianskeho zákonníka, podľa ktorého závetom povolaný ani zákonný dedič a osoby im blízke nemôžu pri vyhotovovaní závetu pôsobiť ako úradné osoby, svedkovia, pisatelia, tlmočníci

alebo predčitateľa, z čoho odvodzovali zaujatosť svedkyne G.) odvolací súd primárne poukazuje na to, že bod 5 alografného závetu zo dňa 14.10.2017 je potrebné vykladať v intenciách ust. § 478 Občianskeho zákonníka, keď tento závet obsahuje práve podmienky, s ktorými sa nespájajú žiadne právne následky a z uvedeného dôvodu nemožno potom dospieť k záveru, že by dcéra svedkyne Mgr. G. bola dedičkou povolanou v závete. Pokiaľ žalobcovia poukazovali na to, že práve potencialita dedenia zo strany dcéry svedkyne Mgr. G. mohla byť dôvodom, pre ktorý svedkyňa Mgr. G. vypovedala v prospech žalovaných, odvolací súd poukazuje na to, že podmienkou uvedenou v bode 5 alografného závetu nie sú závetní dedičia viazaní, a táto nemá následky, a teda odvolací súd nepovažoval uvedenú okolnosť za skutočnosť, ktorá by mala relevantný vplyv na výpoveď samotnej Mgr. G.. V tejto súvislosti odvolací súd celkom nerozumie námietke žalobcov o zaujatosti Mgr. G., keď títo v určitých častiach (napríklad vo vzťahu k tomu, aký závet má byť prečítaný ako predloha alografného závetu zo dňa 14.10.2017) svoje tvrdenia odvodzovali z jej výpovede. Odvolací súd opakovane zdôrazňuje, že v spore neboli zistené žiadne dôvody, pre ktoré by bolo možné vyhodnotiť výpoveď svedkyne Mgr. G. ako nevierohodnú (naproti tomu konkrétne objektívne dôvody, pre ktoré bolo možné posúdiť výpoveď svedkyne E. ako nevierohodnej, v konaní preukázané boli). Vek svedkyne Mgr. G. a časový odstup jej výsluchu od spisovania alografného závetu boli podľa názoru odvolacieho súdu zásadnými skutočnosťami, ktoré mali vplyv na existentné rozpory v jej výpovedi. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na jej výpoveď na strane 4 až 6 zápisnice o pojednávaní súdu prvej inštancie zo dňa 29.06.2022. Súčasne iba z rozporov vo výpovediach žalovaných 1/ a 2/ nebolo možné dospieť k záveru, že by alografný závet zo dňa 14.07.2017 nepredstavoval skutočnú vôľu poručiťky.

22. Odvolací súd potom dospel k záveru o nedôvodnosti odvolacej argumentácie žalobcov v súvislosti so skutkovými zisteniami a právnymi závermi okresného súdu. Z uvedených dôvodov, keďže súčasne v spore nevzhliadol žiadne vady v postupe súdu prvej inštancie, na ktoré bol oprávnený prihliadnuť z úradnej povinnosti (§ 380 ods. 2 CSP), rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil.

23. V nadväznosti na potvrdenie výroku I. o merite veci odvolací súd potvrdil aj výroky II. a III. rozsudku súdu prvej inštancie o práve na náhradu trov pôvodného a dovolacieho konania (vrátane „nadbytočného“ výroku IV.), nakoľko tieto vykazujú vecnú správnosť a v odvolacom konaní nebola ich vecná nesprávnosť osobitne vytknutá.

24. O nároku na náhradu trov aktuálneho odvolacieho konania rozhodol krajský súd podľa § 262 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP a § 396 ods. 1 CSP tak, že priznal žalovaným 1/ a 2/ nárok na náhradu trov aktuálneho odvolacieho konania v rozsahu 100 % proti žalobcom, ktorí v aktuálnom odvolacom konaní úspech nemali. O výške náhrady trov tohto štádia konania rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia samostatným uznesením súdny úradník súdu prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

25. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Žiline pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 CSP)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 1 a 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP)

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP)